

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики**

**«ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО
КОМПЛЕКСУ ЖМЕРИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ»**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**

Виконала:

Студентка 4 курсу, 402 групи
Спеціальності «Географія 106»
ОПП «Регіональний розвиток і
просторове планування»

Казімірова Дар'я Анатоліївна

Керівник:

кандидат географічних наук , доцент
Заблотовська Наталія Василівна

До захисту допущено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від _____ 2025 р.

Зав. кафедрою _____ проф. Костащук І.І

АНОТАЦІЯ**Дар'я Казімірова**

Здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 10 - природничих наук, спеціальності 106 - географія, ОП «Регіональний розвиток просторове планування» кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. м.

*Чернівці**Україна. 2025.***ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО
КОМПЛЕКСУ ЖМЕРИНСЬКОЇ ГРОМАДИ**

У цьому дослідженні розглянуто теоретичні та методологічні основи функціонування й розвитку рекреаційно-туристичної сфери, а також її роль у зміцненні потенціалу територіальної громади. Проаналізовано поняття рекреаційно-туристичного комплексу в межах суспільно-географічних досліджень, охарактеризовано особливості регіонального управління туризмом, а також подано методи наукового аналізу розвитку цієї сфери та територіального планування. Особлива увага приділена передумовам та чинникам розвитку Жмеринської територіальної громади Вінницької області. Вивчено природні й історико-культурні особливості формування території та їхній вплив на розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу. Проведено аналіз соціально-економічних факторів, що впливають на функціонування туристичної галузі. Детально описано туристично-рекреаційні ресурси громади, проаналізовано поточний стан інфраструктури, що забезпечує відповідну діяльність, а також окреслено основні напрямки розвитку рекреаційно-туристичного комплексу в межах громади. Виокремлено головні проблеми та позначено перспективи подальшого зростання туристично-рекреаційної сфери.

Ключові слова: рекреаційно-туристичний комплекс, територіальна громада, Жмеринська ТГ, туристично-рекреаційні ресурси, управління туризмом, розвиток регіону, Вінницька область.

ABSTRACT

Daria Kazimirova

A candidate pursuing a second (master's) level of higher education in the field of Natural Sciences (Field 10), specializing in Geography (Specialty 106), within the educational program "Geography" at the Department of Geography of Ukraine and Regional Studies, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, Ukraine. 2024.

TERRITORIAL PLANNING OF THE TOURIST AND RECREATIONAL COMPLEX OF THE ZHMERYNKA COMMUNITY

This study examines the theoretical and methodological foundations of the functioning and development of the recreational and tourist sphere, as well as its role in strengthening the potential of the territorial community. The concept of the recreational and tourist complex within the framework of socio-geographical studies is analyzed, the peculiarities of regional tourism management are characterized, and methods of scientific analysis of the development of this sphere and territorial planning are presented. Particular attention is paid to the prerequisites and factors of development of Zhmerynka territorial community of Vinnytsia region. The natural, historical and cultural peculiarities of the territory formation and their influence on the development of recreational and tourist potential are studied. The socio-economic factors influencing the functioning of the tourism industry are analyzed. The tourist and recreational resources of the community are described in detail, the current state of the infrastructure that provides the relevant activities is analyzed, and the main directions of development of the recreational and tourist complex within the community are outlined. The main problems are highlighted and the prospects for further growth of the tourism and recreational sphere are outlined.

Keywords: recreational and tourist complex, territorial community, Zhmerynka territorial community, tourist and recreational resources, tourism management, regional development, Vinnytsia region.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Застосування ідей, результатів та текстів наукових досліджень інших авторів з відповідними посиланнями _____ Дар'я Казімірова

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ДЛЯ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	9
1.1 Поняття рекреаційно-туристичного комплексу у суспільно-географічних дослідженнях.....	9
1.2 Особливості управління туристично-рекреаційним комплексом регіону.....	14
1.3 Методи та методика наукового дослідження розвитку та територіального планування рекреаційно-туристичного комплексу регіону.....	17
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ II. ПЕРЕДУМОВИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ЖМЕРИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	22
2.1 Природні передумови.....	22
2.2 Історичні особливості формування території та їх значення для розвитку рекреаційно-туристичної сфери.....	25
2.3 Соціально-економічні чинники функціонування рекреаційно-туристичного комплексу.....	29
Висновки до розділу 2.....	32
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ У ЖМЕРИНСЬКИЙ ТГ.....	34
3.1 Туристично-рекреаційні ресурси Жмеринської громади.....	34
3.2 Інфраструктура туристично-рекреаційної діяльності Жмеринської ТГ.....	38
Висновки до розділу 3.....	49

РОЗДІЛ IV. УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЖМЕРИНСЬКІЙ ТГ.....	51
4.1 Фінансова складова управління туристично-рекреаційною діяльністю.....	51
4.2 Проблеми та перспективи розвитку туристично-рекреаційної діяльності.....	58
Висновки до розділу 4.....	69
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Туристично-рекреаційна сфера є важливою складовою економіки національного та регіонального рівнів і має в Україні великий потенціал для динамічного розвитку. Цей сектор неперервно зростає та стає все більш прибутковим, як свідчить світовий досвід. Розвиток туристично-рекреаційного комплексу може відігравати важливу роль у збільшенні підприємницької активності, зменшенні рівня безробіття та збільшенні доходів місцевого населення, тому є каталізатором розвитку громади. Крім того, ТРК може збільшити інвестиційну привабливість району та сприяти формуванню нових робочих місць. Одним з головних ефектів розвитку ТРК є збільшення кількості як внутрішніх, так і зарубіжних туристів, що відвідують місцевість, та збільшення інтересу до неї. Це, в свою чергу, може сприяти зростанню обігу в районі та розвитку малого та середнього бізнесу, також збільшенню прибутку до місцевих та територіальних бюджетів.

Сфера туризму та рекреації у Жмеринській міській територіальній громаді перебуває на стадії удосконалення та розвитку. Розвиток туристично-рекреаційного комплексу громади є важливим завданням для сьогодення, яке може мати значний вплив на економіку, інфраструктуру та якість життя місцевого населення, а також на збереження природних та культурних ресурсів, а це дуже важливо у наш такий непростий час, тому тема дослідження є досить актуальною.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є Жмеринська територіальна громада. Предметом дослідження виступає туристично-рекреаційний комплекс Жмеринської громади.

Метою роботи є аналіз та вивчення, а також планування сучасного стану туристично-рекреаційного комплексу Жмеринської міської територіальної громади. Для того, щоб більш детально дослідити дану тему перед нами поставлено ряд питань:

➤ з'ясувати суть та поняття туристично рекреаційної сфери, серед суспільно-географічних досліджень;

- розглянути особливості управління туристично-рекреаційним комплексом регіону;
- розглянути основні передумови та чинники розвитку туристично-рекреаційного комплексу;
- здійснити аналіз особливостей рекреаційно-туристичного комплексу Жмеринської міської територіальної громади;
- дослідити особливості управління туристично-рекреаційною діяльністю у Жмеринській громаді.

Методологічною основою написання даної роботи слугували праці відомих вчених, які здійснювали дослідження у цій галузі: Л. О. Шпак, О. В. Баєва, О. Г. Топчієва, Е. В. Щепанський, С. Г. Нездоймінов, А. Ю. Алієва, О. Р. Роїк, М. Ю. Копичинська, Д. Прус, Ю. В. Яцентюк, Л. М. Нємець, К. Ю. Сегіда, Н. В. Моштаківа, В. О. Іванунік та В. Г. Явкін, К. Й. Кілінська та Т. Д. Скутар, В. Ф. Кифяк, Джаман В.О., Костащук В.І., Заячук М.Д., Джаман Я.В. та інші.

Інформаційною основою дослідження слугували дані Жмеринської міської ради, відділу культури та туризму у місті Жмеринка, відділу ДРАЦС у місті Жмеринка, сайтів «Децентралізація», «Gromada.info», «Zhmerynka.city» та ряду інших. Використані ГІС програми: ArcGis online, QGIS, Openroute service/

Наукова новизна роботи полягає в тому що вперше після завершення процесу адміністративно-територіальної реформи було здійснене дослідження туристично-рекреаційного комплексу Жмеринської міської територіальної громади.

Практичне значення полягає в його можливому використанні органами місцевого самоврядування Жмеринської територіальної громади. Результати роботи можуть стати основою для створення та впровадження ефективних стратегій і програм розвитку туризму й рекреації, що сприятиме раціональному використанню наявних ресурсів цієї сфери. Матеріали дослідження також можуть стати інструментом для залучення інвестицій у туристичну галузь громади, вдосконалення системи управління та ефективного просування

Жмеринської ТГ як перспективного туристичного регіону. У підсумку, ця робота має важливе значення для сталого розвитку громади та зміцнення її економічного потенціалу.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорювалися на студентських наукових конференціях Чернівецького національного університету у 2023-25 роках. Також результати обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених присвячена 90-річчю з дня народження професора Ярослава ЖУПАНСЬКОГО (2024р).

Структура роботи. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг роботи складає 95 сторінок, з яких основного тексту 73 сторінки. Перелік використаних джерел налічує 39 найменувань.

РОЗДІЛ І.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ДЛЯ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1 Поняття рекреаційно-туристичного комплексу у суспільно-географічних дослідженнях

Існує багато блоків невиробничої сфери життєдіяльності людини, але одним із важливих блоків є туристично рекреаційний комплекс. Соціальна інфраструктура це головна складова цього блоку, а туризм виступає як інструмент розвитку, а саме економічного розвитку.

Якщо розглядати туризм у відношенні з бізнесом, то можна сказати, що туризм займає першу сходинку та є найприбутковішим в світі після експорту автомобілів та нафти. Внаслідок цього для регіонів України більш ефективним стає завдання управління туристично-рекреаційною сферою. Особливо це важливо для тих регіонів, які безпосередньо спеціалізуються на туризмі.

Сфера туризму та дозвілля є одним із пріоритетних напрямів, що впливає на рівень соціально економічного розвитку регіону. Це зумовлено наявністю туристично-рекреаційних та унікальних природних ресурсів.

Аналізуючи туристично-рекреаційні ресурси та рівень якості туристичних і рекреаційних послуг, можна стверджувати, що результативність роботи підприємств у цій сфері значною мірою визначається саме цими чинниками. Також потрібно виділити те, що розвиток туристично- рекреаційної сфери неможливий без приєднання та спільної роботи підприємств інших галузей та сфер економічної діяльності. На регіональному рівні має бути сформований комплекс територіально об'єднаних і виробничо взаємопов'язаних підприємств і видів господарської діяльності для координації їх господарської діяльності з точки зору створення єдиного туристично-рекреаційного продукту.

Після перегляду сучасної економічної літератури ми дійшли висновку, що не існує якогось єдиного варіанту визначення «туристично-рекреаційний

комплекс». Є великий спектр визначення змісту цього поняття. Різні науковці його трактують по різному:

Наприклад на думку О. В. Баєвої «туристично-рекреаційний комплекс - це складне інституційне соціально-економічне та матеріальне утворення, основним системо утворюючим чинником якого є забезпечення людської життєдіяльності за рахунок здійснення профілактики, лікування, оздоровлення, відпочинку, рекреації і результатом чого є створення і споживання специфічного туристично-рекреаційного продукту як вихідної основи формування і реалізації високоякісного пакету лікувально-оздоровчих послуг в умовах функціонування цілісного санаторно-курортного комплексу» [3, с. 15].

Е. В. Щепанський вважає, що: «туристсько-рекреаційний комплекс – це комплекс, що об'єднує систему туристично-рекреаційних закладів, обслуговуючих їх підприємств інфраструктури та інших галузей, які мають тісні виробничі та економічні зв'язки, спільно використовують ресурси з метою задоволення різноманітних оздоровчих, пізнавальних, культурних та інших потреб населення» [38].

С. Г. Нездоймінов вказує на те, що: «Туристсько-рекреаційний комплекс – це спеціалізована сукупність підприємств (туристських і постачальників товарів і послуг), які функціонують для задоволення потреб туристів, сконцентровані на певній території та використовують спеціалізовані туристсько-рекреаційні ресурси та забезпечуючи туристську інфраструктуру» [22].

А. Ю. Алієва виокремлює, що «Туристично-рекреаційний комплекс – це складова частина національної економіки, роль функціонування якої полягає у забезпеченні виробництва і реалізації соціально корисної продукції, об'єктом якої є туристично-рекреаційні послуги» [1].

О. Р. Роїк та М. Ю Копичинська доводять, що «Туристично-рекреаційний комплекс – це сукупність туристичних та інших суміжних у цій сфері підприємств (виробників і постачальників товарів і послуг), що сприяють задоволенню потреб туристів, розташовані на певній території та використовують спеціалізовані туристичні ресурси та туристичну

інфраструктуру. Туристично-рекреаційний комплекс визначається як система, що характеризується внутрішньою структурою, великою кількістю складних елементів і взаємозв'язків, невизначеністю та ризиками, неоднозначністю наслідків від прийнятих управлінських рішень тощо» [31].

Рис. 1.1 Структури туристично-рекреаційних ресурсів [15], [30].

Переглядаючи різну наукову літературу, можна побачити таку закономірність, що поняття «комплекс» дуже часто ототожнюють з поняттям «система», але це не одне і те саме значення, тому що поняття «система» є більш об'ємним за своїми характеристиками. Отже, можна зазначити, що не кожному за своїми характеристиками можна визначати як комплекс, і відповідно не кожен комплекс може бути системою.

Однією з ключових особливостей туристично-рекреаційного комплексу, особливо з точки зору його як системного утворення, є територіальна прив'язаність. Усі процеси — від взаємодії суб'єктів господарювання до формування інфраструктури й управлінських механізмів, які об'єднують туристичні та розважальні об'єкти, — відбуваються у межах конкретної території. Таким чином, туристично-рекреаційні комплекси формуються на

основі територіальних зв'язків і взаємодій, що спрямовані на створення оригінального туристично-рекреаційного продукту.

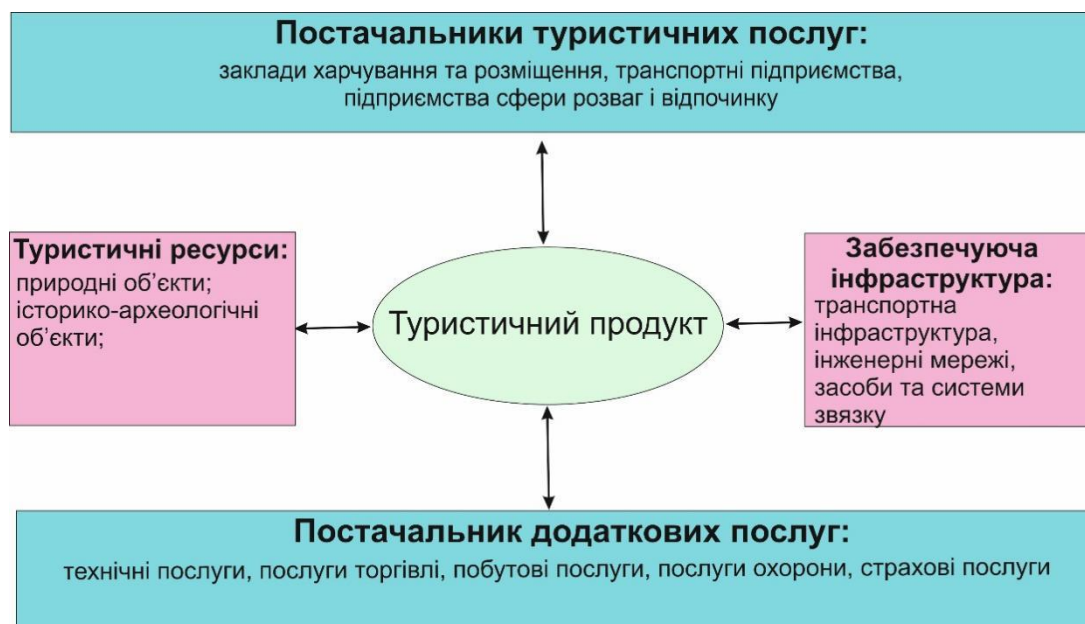

Рис.1 2. Структура рекреаційно-туристичного продукту [6]

Важливим аспектом є те, що туристично-рекреаційний комплекс має розглядатися як територіальна система. Основні поняття, які визначають діяльність туристично-рекреаційного комплексу є «територія» і «простір»

Отже, керуючись різними аспектами, закономірностями та визначеннями можна зробити висновок, що туристично-рекреаційний комплекс варто розглядати як соціально-економічну систему, яка спрямована на формування особливого та унікального туристично-рекреаційного продукту. Також ця система має територіальну та господарську єдність.

Для того, щоб сформулювати поняття розвитку туристично-рекреаційного комплексу, потрібно для початку дати визначення поняттю «розвиток». Отже розвиток – це незворотня, спрямована, закономірна зміна матеріальних і ідеальних об'єктів. Тобто, це перехід до чогось нового, відкриття чогось кращого. Якщо розглядати поняття «розвиток» з економічної точки зору, то можна сказати, що це та сама незворотня, спрямована, закономірна зміна, але уже економічної системи суспільства [14]. Проаналізувавши зміст поняття «розвиток» та «туристично-рекреаційний комплекс» ми можемо сформулювати зміст поняття «розвиток туристично-рекреаційного комплексу»

Розвиток туристично-рекреаційних комплексів – це незворотна, позитивна, закономірна зміна якості та кількості туристично-рекреаційних комплексів. Лише одночасна реалізація трьох основних зазначених параметрів (необоротності, спрямованості, закономірності змін) відрізняє процеси розвитку від інших змін: необоротність змін характерна для функціональних процесів (у протилежному випадку формування циклічного відтворення); позитивна спрямованість визначає поліпшення якісних і кількісних характеристик, регулярність змін визначає відсутність випадкових змін.

Виділяють також ще окремі характеристики розвитку туристично-рекреаційного комплексу: створення нових та інноваційних туристичних і розважальних продуктів, включаючи супутні послуги (що включають транспорт, проживання, харчування, задоволення культурних, естетичних і духовних потреб тощо), а також вдосконалення технічних послуг, які використовуються в процесі надання вище зазначених послуг (застосування сучасні інформаційні та інші новітні технології). Прояв цих інновацій може обґрунтовуватися з двох боків, як туристично-рекреаційні послуги загалом, і як складові цих послуг.

У туристично-рекреаційному комплексі відбуваються постійно якісь зміни, впроваджується щось нове, наприклад створення сучасних форм організаційно-управлінської діяльності, впровадження нових та сучасних телекомунікаційних та інформаційних технологій, використання віртуальних туристичних та екскурсійних послуг, використання електронної комерції.

Туристично-рекреаційна послуга, виступає основним продуктом, який створюється туристично-рекреаційним комплексом. Нові або значно вдосконалені послуги, технології можуть бути запроваджені для створення, надання та споживання, використовуючи абсолютно нові інноваційні технології або унікальні комбінації існуючих технологій, або базуючись на нових практиках, знаннях і навичках. Це стосується не тільки особливостей самого сервісу, але й використання нових видів транспорту, форм організації розміщення та використання туристичної інфраструктури. Не тільки

характеристики пропонованих послуг можуть бути унікальними, але спеціальні класифікації або навички працівників і топ-менеджменту підприємств у секторі туризму та розваг також можуть створити можливості для максимізації якісних характеристик туристичних та розважальних послуг.

1.2 Особливості управління туристично-рекреаційним комплексом регіону

Оптимальне управління туристично-рекреаційним комплексом регіону передбачає комплексне впровадження наступних управлінських рішень:

- проводити широкі рекламні кампанії з використанням сучасних засобів комунікації;
- застосовувати комплекс додаткових методів стимулювання попиту (акції, системи знижок, бонуси та ін.);
- впровадження іміджевої політики, спрямованої на створення гарної репутації, покращення послуг і створення постійної клієнтської бази;
- користуватися сучасними комунікаційними середовищами, використовуючи зручні засоби пошуку та подання інформації, веб-сайти, мобільні додатки тощо;
- максимально використовувати унікальні туристично-рекреаційні ресурси регіону для створення нових інноваційних видів послуг;
- будувати нові об'єкти туризму та розваг.

Туристично-рекреаційний комплекс регіону- це складна система, яка передбачає об'єднання діяльності великої кількості підприємств сфери туризму та відпочинку, тобто об'єктів виробничої та невиробничої сфер єдиної території. . Забезпечення ефективного функціонування підприємств, діяльність яких пов'язана зі створенням туристично-рекреаційного продукту, неможливо без злагодженої діяльності підприємств сфери послуг, суміжних транспортних підприємств, культурно-видовищних установ. Також важливу роль відіграє стан інфраструктури, яка забезпечує ефективні логістичні потоки.

Законодавство має велике значення для розвитку та управління туристично-рекреаційної сфери, оскільки воно встановлює правила взаємодії між учасниками цієї галузі та гарантує безпеку та комфорт для туристів.

Закон України «Про туризм» від 15 червня 2018 року № 2587-VIII є ключовим нормативно-правовим актом, що регулює туристичну сферу в державі. Він визначає основні принципи державного нагляду за туристичною діяльністю, гарантує права споживачів туристичних послуг, регламентує порядок організації туризму, включаючи ліцензування, використання туристичних маршрутів і об'єктів, а також забезпечення умов проживання й харчування туристів. Завдяки цьому документу створюються умови для стабільного розвитку туристичної галузі та дотримання встановлених стандартів.

Однією із складових структури туристично-рекреаційного комплексу є туристичні ресурси. У Законі України «Про туризм» зазначено, що «туристичними ресурсами України є пропоновані або такі, що можуть пропонуватися, туристичні пропозиції на основі та з використанням об'єктів державної, комунальної чи приватної власності» [14]. Але на думку Івануника В. О. та Явкіна В. Г.: «дане визначення неповне, оскільки не враховує всієї різноманітності напрямків використання цих ресурсів. У цьому ж Законі є й інша інтерпретація туристичних ресурсів. Вони тлумачаться як «сукупність природно-кліматичних, оздоровчих, історико-культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів відповідної території, які задовольняють різноманітні потреб туриста»» [15], [24].

В Україні діє Закон "Про готельно-ресторанний бізнес" від 05.04.2012 № 4651-VI, який регулює функціонування готелів та ресторанів в країні. Цей закон встановлює умови діяльності цих закладів, правила реєстрації та ліцензування, а також забезпечує безпеку надання послуг у готелях та ресторанах.

Крім того, існують закони, що регулюють охорону природних та культурних об'єктів, що використовуються для туристичних цілей, такі як "Про охорону культурної спадщини", "Про природно-заповідний фонд України", "Про національні парки України" та інші.

Наприклад у 2000 році був ухвалений закон України "Про охорону культурної спадщини", метою якого є захист культурної спадщини країни та збереження її для майбутніх поколінь. Цей закон визначає культурну спадщину та включає до неї різноманітні об'єкти, такі як історичні будівлі, музеї, археологічні знахідки, мистецтво та інші предмети, що мають історичну, культурну або наукову цінність.

Згідно з цим законом, всі об'єкти культурної спадщини належать до державної власності, а їх власники мають право на користування ними, але не можуть вчиняти дії, які можуть завдати шкоди цій спадщині. Закон також встановлює правила охорони культурної спадщини, включаючи розкопки, збереження, відновлення, перевезення та експорт.

Закон про охорону культурної спадщини встановлює порядок її державної реєстрації, процедуру отримання дозволу на виконання робіт з охорони культурної спадщини, а також встановлює відповідальність за порушення правил охорони культурної спадщини.

Закон є важливим інструментом для збереження спадщини та захисту її від знищення, руйнування або зловживань. Він допомагає зберегти історичну та культурну спадщину України, яка є надзвичайно важливою для формування ідентичності нації та розвитку туризму.

Україна має закон "Про природно-заповідний фонд України", що був ухвалений у 1992 році. Цей закон містить правові положення, які регулюють управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду України та встановлюють правила їх охорони та використання.

Закон встановлює режим охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Заборонено проведення рекреаційних заходів, які можуть завдати шкоди природі. Крім того, закон встановлює порядок отримання дозволів на рекреаційну діяльність на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.

1.3. Методи та методика наукового дослідження розвитку та територіального планування рекреаційно-туристичного комплексу регіону

Для того щоб детально вивчити особливості та перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу з подальшим його плануванням потрібно дотримуватися наступних етапів:

- вивчення поточного стану попиту на туристично-розважальні послуги та їх кількісних і якісних характеристик для визначення тенденцій розвитку ринку;
- дослідження зовнішнього середовища
- вивчення внутрішнього середовища комплексу для визначення показників і параметрів для подальшої оцінки продуктивності та ефективності;
- дослідження ситуації на ринку для отримання інформації про потенційних посередників і партнерів;
- дослідження споживачів для отримання інформації про фактори, що впливають на вибір туристично-розважальних продуктів;
- провести SWOT-аналіз для корекції процесів, що виникають при розвитку туристично-розважального комплексу;
- вивчити якісні характеристики туристично-розважальних послуг комплексу, визначити рівень їх відповідності світовим і національним вимогам та вимогам споживачів;
- вивчення каналів збуту і просування з метою визначення найбільш ефективних методів і засобів надання послуг кінцевим споживачам;
- дослідження активів, спрямованих на визначення тих шляхів, які могли б створити новий або покращити корпоративний імідж туристично-розважального комплексу;
- дослідження реклами та брендингу для покращення перспектив розвитку підприємств туристично-відпочинкового комплексу.

Дослідження туристично-рекреаційного комплексу можна класифікувати на традиційні та сучасні методи. На кожному етапі туристичної та рекреаційної

діяльності використовуються різноманітні методи дослідження, такі як літературний, статистичний, візуальний (спостереження), картографічний, анкетний, експедиційний, фотографування, описовий тощо.

Літературний метод дослідження передбачає відбір та аналіз літературних джерел, які стосуються об'єкта, що вивчається.

Статистичний метод дослідження базується на аналізі кількісних даних щодо різних аспектів туристичних та рекреаційних об'єктів та явищ. Цей метод включає в себе використання різних статистичних методів, таких як метод статистичної оцінки, метод перевірки статистичних гіпотез та метод статистичних випробувань.

Картографічний метод є широко використовуваним під час досліджень у сфері відпочинку та рекреації. Карти та схеми представляють собою логічну та образно-знакову модель території, що має за мету систематичне відображення об'єктів, явищ, зв'язків та взаємозв'язків, що характерні для даної території.

Метод спостереження полягає в зведенні власних спостережень узагальнюючим чином під час дослідження будь-якого туристично-рекреаційного об'єкта.

Анкетний метод - це процедура опитування багатьох людей (таких як місцеві краєзнавці або мешканці населеного пункту) за допомогою запитань або анкети з метою збору масової інформації і встановлення певних закономірностей чи явищ.

Експедиційний метод є важливим для розвитку туристично-краєзнавчої діяльності.

Метод фотографування є невід'ємною частиною кожної подорожі, екскурсії або експедиції. За допомогою цього методу можна зафіксувати найцікавіші моменти з життя туристів та створити важливі документи про проведену роботу.

Описовий метод - один з найдавніших методів, який використовують для вивчення розміщення видів економічної діяльності та розселення. У сучасному

світі описова статистика широко використовується для представлення наборів числових даних, які характеризують певну ситуацію.

Якщо розглядати сучасні методи туристично-рекреаційного дослідження, то серед них можна виділити такі:

Метод моделювання використовується в рекреаційних дослідженнях як загальнонауковий метод. Цей метод дозволяє вивчати об'єкт за допомогою посередника – ідеальної чи матеріальної моделі, замість безпосереднього вивчення. Моделювання дозволяє встановити перспективність рекреаційних об'єктів, їх потужність та об'єм рекреантів, що можуть бути прийняті об'єктом без шкоди для довкілля. Карти та картосхеми можуть бути прикладом використання методу моделювання.

Математичні методи використовуються в науці з метою вивчення об'єкта дослідження за допомогою математичного апарату. У туристично-рекреаційних цілях часто використовують статистичний аналіз, кластерний аналіз, факторний аналіз, регресійний аналіз та інші математичні методи.

Соціологічний метод - це науковий метод, що використовується для комплексного дослідження соціальних явищ та процесів в обраній території, а також вивчення споживчих та туристичних уподобань і рекреаційних потреб населення, його вікової і соціальної структури, та інших аспектів, пов'язаних з соціальним життям.

Економічний метод дослідження включає комплексне вивчення економічних явищ та процесів в межах обраної території з метою виявлення взаємозв'язків і взаємозалежностей між різними показниками, що характеризують стан розвитку туристичної галузі на досліджуваній території. Також використовуються методи вивчення господарських явищ і процесів в динаміці [20].

Метод географічно-інформаційної системи (ГІС) є системою зберігання та аналізу географічних даних за допомогою комп'ютерних програм та електронних засобів. Цей метод можна успішно використовувати для досліджень в галузі рекреаційної географії, оскільки він надає можливість

створювати інформаційну модель реального простору, яка містить електронні таблиці та карти. Завдяки спеціальному програмному забезпеченню ГІС оброблює наявну інформацію в автоматичному режимі та розробляє різноманітні географічні карти, що базуються на аеро- та космічних знімках [33].

Всі наукові методи взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного. Головне завдання туриста-дослідника полягає в тому, щоб навчитися використовувати різноманітні методи дослідження на практиці. Якщо свідомо використовувати науково обґрунтовані методи в рамках певної методології, то можна отримати більш точні та достовірні результати.

Висновки до розділу 1

У першому розділі ґрунтовно проаналізовано теоретичні та методологічні основи дослідження рекреаційно-туристичної сфери, яка відіграє ключову роль у соціально-економічному зростанні територіальних громад. Було встановлено, що туристично-рекреаційний комплекс є одним з найприбутковіших елементів невиробничої сфери, що виконує функцію важливого чинника розвитку регіонів.

Незважаючи на відсутність єдиного загальноприйнятого визначення поняття "туристично-рекреаційний комплекс", більшість дослідників розглядають його як багатокomпонентну систему, яка включає інфраструктуру туризму та рекреації, допоміжні галузі й об'єкти, що забезпечують потреби туристів. Особлива увага приділяється територіальній специфіці та взаємозв'язкам між суб'єктами господарювання, що формують унікальний туристичний продукт. У результаті комплекс визначено як соціально-економічну систему з просторовою та функціональною єдністю, що спрямована на створення конкурентоспроможного туристичного продукту.

Поняття "розвиток" тлумачиться як позитивна, незворотна та закономірна трансформація. Відповідно, розвиток туристично-рекреаційних комплексів

розглядається як якісне та кількісне вдосконалення цієї сфери. Значна увага приділяється інноваційному вектору — впровадженню нових продуктів, технологій і сучасних форм управління.

Окремий акцент зроблено на особливостях управління туристично-рекреаційними комплексами на регіональному рівні. Підкреслено необхідність інтегрованого підходу, що включає маркетингові стратегії, створення позитивного іміджу, активне використання комунікаційних технологій та ефективне залучення унікальних ресурсів території. Роль законодавчого регулювання також є надзвичайно важливою, зокрема через дію нормативно-правових актів України, таких як закони "Про туризм", "Про готельно-ресторанний бізнес", "Про охорону культурної спадщини" та "Про природно-заповідний фонд України".

Завершальним елементом розділу є аналіз методів наукового дослідження розвитку й просторового планування туристично-рекреаційних систем. Розглянуто як класичні підходи (літературний, статистичний, візуальний, картографічний, анкетний, експедиційний, фотографування, описовий), так і сучасні (моделювання, математичні, соціологічні, економічні, геоінформаційні системи). Наголошено на їхній взаємодоповнюваності та ефективності у забезпеченні достовірності наукових результатів.

РОЗДІЛ II.

ПЕРЕДУМОВИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО- ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ЖМЕРИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Природні передумови

Природні ресурси становлять базовий елемент у процесі формування та розвитку рекреаційно-туристичного комплексу. Вони визначають його характерні особливості, туристичний потенціал і рівень привабливості, створюючи унікальні умови для різноманітних форм відпочинку, оздоровлення та пізнавального туризму. До основних складових таких ресурсів належать природні ландшафти, геологічна будова, рельєф, клімат, водні об'єкти, а також різноманіття рослинного і тваринного світу. У межах Жмеринської територіальної громади саме ці природні чинники є визначальними у формуванні її рекреаційного потенціалу та розвитку туристичної інфраструктури. Надалі розглянемо, яким чином природні умови впливають на становлення і розширення можливостей відпочинку й туризму в цьому регіоні.

Природні ресурси є невід'ємною частиною рекреаційного комплексу. До них відносяться ландшафти та природні елементи, що мають значення для відпочинку і туризму, зокрема геологічна будова, рельєф місцевості, кліматичні умови, водні об'єкти, а також рослинний і тваринний світ.

Одним із факторів, що визначає, наскільки територія придатна для рекреаційної діяльності, є рельєф. Рельєф формується під спільною дією внутрішніх і зовнішніх факторів. Діяльність річок мала і відіграє особливу роль у формуванні рельєфу. Внаслідок цього в громаді поверхня хвиляста, місцями горбиста і рівнинна. Загальний схил території орієнтований на південний схід. На території Вінницької області знаходиться найвища точка Подільського плато (370 м між м. Жмеринка та с. Рахни). Такий рельєф дає можливість для

організації в громаді зимового відпочинку, а також проведення пізнавальних та навчальних екскурсій [28].

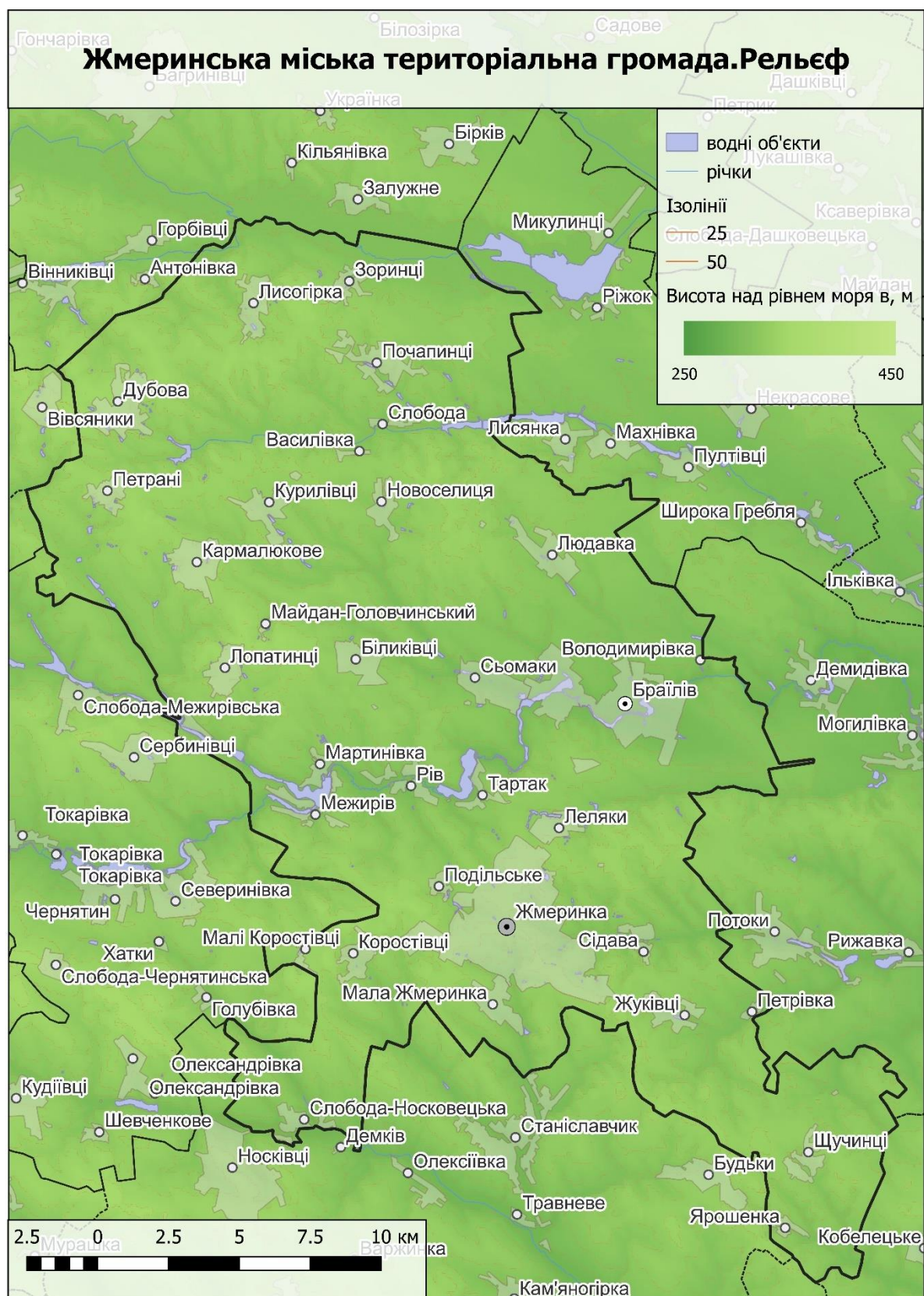

Рис. 2.1 Жмеринська міська територіальна громада. Рельєф

Наступним фактором природних умов, який впливає на рекреаційну спроможність громади, є температурний режим та клімат. Клімат у Жмеринській громаді за показниками температури і вологості помірно-континентальний. Активний зимовий відпочинок вимагає поєднання правильних погодних умов. Середня місячна температура січня на території громади коливається від $-4,3^{\circ}\text{C}$ до $-6,0^{\circ}\text{C}$. Середня тривалість зими 100 днів. Важливою особливістю кліматичних умов у холодний період є сніговий покрив, який сприяє зимовому відпочинку. У літній період найбільш сприятливою для активного відпочинку вважається температура повітря понад 15°C . У липні середня температура коливається в межах від $+18,5^{\circ}\text{C}$ до $+20,6^{\circ}\text{C}$. Літній сезон зазвичай триває близько ста одинадцяти днів. Одним із найпопулярніших видів дозвілля в цю пору є купання та відпочинок на пляжі. Купальний сезон у межах громади триває приблизно від дев'яноста п'яти до ста десяти днів, що відповідає оптимальним умовам для рекреаційної діяльності.

Серед рослинних ресурсів найбільш придатними для оздоровлення та відпочинку є ліси. Дослідженням ландшафтів території Жмеринської ТГ займався Ю. В. Яцентюк: «У північній частині Жмеринського району, по річці Згар, виділяються типові поліські ландшафтні комплекси. Вони сформувались на алювіально-зандрових відкладах. При достатній зволоженості на зандрових масивах утворилися дерново-слабо- і середньо підзолисті піщані та глинисто-піщані ґрунти. Такі особливі ландшафтні комплекси поширені біля с. Зоринці і с. Почапинці. Ці ландшафти поліського типу просторово поєднані з лучними і болотними, широколистяно-лісовими і грабово-дубово-лісовими ландшафтними комплексами. Ці місцевості мають найбільшу залісеність» [39].

Окрім естетичної якості, ліс також виконує як санітарно-гігієнічні, так і функції охорони здоров'я. Лісові ресурси займають важливу позицію рекреаційного та природного потенціалу громади та можуть задовільнити різні потреби рекреантів як лікувальні та реабілітаційні, також потреби у короткотривалому та довготривалому відпочинку.

Рекреаційний потенціал Жмеринської громади теж складають об'єкти природоохоронного та заповідного фонду. Окрім основної мети - збереження та відтворення природного фонду, також вони виконують рекреаційні функції, особливо як необхідна умова розвитку екологічного туризму.

2.2 Історичні особливості формування території та їх значення для розвитку рекреаційно-туристичної сфери

Для процвітання регіонального та місцевого розвитку, а також для туризму, життєво важливим ресурсом слугує культурна спадщина. Культурно-історичні ресурси є спадщиною минулих епох суспільного розвитку. До цих ресурсів відносяться лише та культурно-історична спадщина, яка була оцінена та досліджена з точки зору її суспільної значущості і може бути використана для задоволення рекреаційних та духовних потреб за наявних технічних та матеріальних потреб. Важливою складовою для культурно-історичних рекреаційних ресурсів конкретної території або регіону є його культурна та історична спадщина, яку людство успадкувало від попередніх поколінь.

Жмеринка – культурний та промисловий центр Вінниччини. Місто розташоване приблизно по середині між Києвом та Одесою. Історія міста починається з будівництва залізниці Київ-Балта-Одеса у 1865 році, коли була збудована й невеличка залізнична станція, яку назвали Жмеринка на честь двох близьких сіл – Малої та Великої Жмеринки.

Початкове знайомство з Жмеринкою можна розпочати із вокзалу, який був збудований у 1899-1904 роках. Ця історична та архітектурна споруда становить особливу цінність міста. Проте, будівництво було повністю завершено тільки в 1911 році через закінчення підземних тунелів, що проходили під залізницею. На східному вході до вокзалу було встановлено пам'ятник О. Бендеру – Літературному герою Ільфа і Петрова. У 1903 році 18 листопада, згідно з наказом імператора Миколи II, Жмеринка отримала статус міста. Це стало початком розквіту Жмеринки, де з'явилося Товариство взаємного кредиту в 1903 році [2].

У Києві та Одесі 17 жовтня 1905 року сталися погроми єврейських поселень. У Жмеринці подібна подія відбулася 20 та 21 жовтня, але вона скінчилася без людських жертв. До нашого часу в Жмеринці збереглися будинки, де колись жили євреї. Деякі з них були перетворені на сучасні квартири, а деякі залишаються зруйнованими [4].

Брати Білінські у 1905 році, витратили свої власні кошти на створення міні дендропарку для мешканців Жмеринки. У даний час цей парк відомий як парк культури та відпочинку. Протягом 1903-1914 рр. у Жмеринці було збудовано і відкрито школи(№ 1,2,3,4,5), 6 синагог, залізнична та земські лікарні, церква Олександра Невського, Миколаївська церква, костел та перша електрична станція. Після революційних подій 1917-1921 рр., настали роки репресій [7]

З грудня 1918 року до 20 березня 1919 року, Жмеринка перебувала під управлінням української Директорії. У період з 6 січня по 13 квітня 1920 року, у Жмеринці була радянська влада, після чого до 23 липня місто перебувало під окупацією польської армії. В місті кожна зміна влади призводила до конфіскацій, вимагання платежів та інших випадків насильства. У 1921 році, Жмеринський повіт був виділений з Вінницького повіту Подільської губернії і складався з 12 волостей. У 1925 році, коли було встановлену нову систему адміністративного поділу України на округи та райони, Жмеринка стала центром Жмеринського району Вінницького округу, а з 1932 року стала центром Вінницької області [2].

Ганебною сторінкою людства були події 1932-1933 років. Це страшний період Голодомору. Поховання жертв Голодомору здійснювалися на південно-західній околиці міста біля перехрестя вулиць Барляєва, Будівельників та 151-ї стрілецької дивізії, і зараз на цьому місці встановлений меморіальний знак, що вшановує жертв Голодомору. Військові сили брали участь у похованні загиблих.

У 1933 році було проведено реконструкцію вагонних майстерень Жмеринського вузла, які перетворилися на завод ім. 1 Травня. До 1936 року завод вже мав 9 виробничих цехів, в яких працювало 1100 людей.

У 1937-1938 роках в Жмеринці проводилась реконструкція південного району міста та парку, встановлювалися пам'ятник Пушкіну та парашутна вежа,

розпочалась реконструкція стадіону "Локомотив". Також у цей період було збудовано залізничну школу № 56 (наразі - Школа-інтернат) та Навчально-Виховний комплекс (наразі - ЗОШ № 2). З 1939 по 1940 роки в місті дислокувалась військова частина, і були побудовані аеро- і танкодроми. Напередодні наступу німецьких військ на територію Радянського союзу у місті діяли 8 ЗОШ, 13 бібліотек, Будинок культури, Клуб піонерів, Банно-пральний комбінат, Кінотеатр та Пожежне депо.

Велика Вітчизняна війна стала важким випробуванням для всього народу, включаючи Жмеринський залізничний вузол, який був важливим стратегічним об'єктом для окупантів [7].

У період з 2 по 17 липня 1941 року проходила евакуація обладнання та рухомого складу депо, але 17 липня 1941 року Жмеринку було окуповано ворогом. Після цього на території, яку захопили нацисти, було встановлено жорстокий режим.

Уже восени 1941 року в місті почали формуватись підпільні групи опору, а з листопада 1941 року по грудень 1943 року підпільна партизанська група паровозного депо, яка складалась з 24 осіб, вела боротьбу проти окупантів. Тривалість окупації становила 975 днів, або 2 роки, 8 місяців та 1 день. Жмеринка була визволена від військ Третього рейху 18 березня 1944 року військами 1-го Українського фронту. За час окупації нацисти повністю зруйнували залізничне господарство, промислові підприємства, культурно-освітні заклади та житлову забудову. Місто було позбавлене водопостачання та електроенергії. Через 10 днів після визволення через станцію Жмеринка пройшли військові ешелони.

У період з 1950 до 1990 років, після закінчення Другої світової війни, Жмеринка пройшла процес розбудови та розвитку. З'явилися нові фабрики та заводи, а також проводилися роботи з розширення та покращення залізничних підприємств [2].

У кінці 60-х років минулого століття, працівники Жмеринського відділення Південно-Західної залізниці та міського комунального підприємства

України запропонували ідею будівництва дитячої залізниці з вузьким колією в парку культури міста. Ця ідея була представлена громадськості. (Антонюк 140с)

За словами Олега Антонюка: «В 1976 році археологічна експедиція Вінницького краєзнавчого музею побувала у нашому парку і археологічні розкопки підтвердили факт існування трипільського поселення на кордонах нашого парку відпочинку. В той час краєзнавець Василь Гандзійчук знайшов там же статуетку жінки і передав її у Вінницю науковцям» [2].

У 1979 році, завдяки ініціативі КПУ міста Жмеринки та місцевої влади, було створено «Парк дружби народів».[2]

У місті Жмеринка на вулиці Батумській мешкав видатний майстер народної творчості та мікромініатюрист Михайло Григорович Маслюк. Його роботи тепер можна побачити у Жмеринському міському історичному музеї.

З 1991 року до 2000 року місто переживало стадію розвитку дикого капіталізму, де більшість підприємств та будівель приватизували, а приватний капітал активно розбудовувався вулицями міста.

У наш час в місті діють шість загальноосвітніх шкіл, школа-інтернат, дитяча музична школа, дитяча юнацька спортивна школа, Центр позашкільної роботи, Вище професійне училище, Вінницький коледж менеджменту, Університет сучасних знань, районна та залізнична лікарні, дві бібліотеки, районний будинок культури, Будинок науки і техніки, та міський історичний музей. На площі Миру зведено пам'ятник Тарасові Шевченку. Особливим місцем відпочинку місцевих жителів є парк культури та відпочинку, який деякі називають рощею Белінських і який є популярним місцем відвідування в святкові дні. У цей період також будуються нові аптеки, магазини, а завод "Експрес" знову оживає [2, с. 26-35]

Історія сіл, які входять до Жмеринської територіальної громади (додаток А). Карту з відображенням першої згадки про населений пункт можна побачити у додатку Б.

29 жовтня 2019 року було створено нову територіальну громаду Жмеринського району шляхом об'єднання Жуковецької, Коростівецької та

Рівської сільських рад з Жмеринською міською радою, яка має обласний статус. Пізніше, 21 листопада 2019 року, Леляцька сільська рада також приєдналася до цієї громади [5].

У 2020 році 7 травня стало відомо, що до складу Жмеринської ТГ планується приєднати вісім інших сільських рад: Біликовецьку, Браїлівську селищну, Кармалюківську, Дубівську, Людавську, Куриловецьку, Почапенську, Лисогірську. У результаті об'єднання до складу ТГ входитеме 13 рад [32].

За розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 707-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Вінницької області»: «Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Жмеринської міської ради обласного значення, Браїлівської селищної та Біликовецької, Дубівської, Жуковецької, Кармалюківської, Коростівецької, Куриловецької, Леляцької, Лисогірської, Людавської, Почапинецької та Рівської сільських рад Жмеринського району.»

Отже, культурно-історичні ресурси громади відзначаються великою різноманітністю. Історія громади дуже обширна та цікава. Наявність цих ресурсів сприяє розвитку пізнавального туризму.

2.3 Соціально-економічні чинники функціонування рекреаційно-туристичного комплексу

Соціально-демографічні фактори мають значний вплив на розвиток туризму, який може бути розглянутий з різних точок зору. Особливу роль відіграють чисельність та розташування населення, а також його структура, яка включає в себе статевий та віковий склад, стан та склад сімей тощо. Оскільки туризм є важливим чинником економіки багатьох регіонів, розуміння соціально-демографічних чинників, які впливають на його розвиток, є дуже важливим.

Розміщення населення та його чисельність мають великий вплив на розвиток туризму. Населення світу і окремих регіонів прямо пов'язане з кількістю туристів. Зауважується, що туристичні потоки з регіонів з високою

щільністю населення більш інтенсивні. Урбанізація, тобто збільшення частки міського населення, є також важливим фактором, що прямо впливає на інтенсивність туристичних поїздок. Різноманітні демографічні фактори, такі як зростання чисельності населення світу, його нерівномірне розміщення і концентрація в містах (урбанізація), призводять до збільшення туристичного потенціалу, зміцнення міграційних потоків, в тому числі туристичних [34].

Карту населення Жмеринської громади можна переглянути у додатку В.

Отже, на 1 листопада 2020 року в Жмеринській міській територіальній громаді налічувалось 49 421 жителів, з яких 38 815 проживали у міській зоні, а 10 606 - у сільській місцевості. Основну частину населення громади формують жителі міста Жмеринка та смт Браїлів.

Рис. 2.2 Динаміка чисельності населення громади за 2019-2020 рр.

Аналізуючи графік ми бачимо, що чисельність населення у громаді з 2019 по 2020 роки зростає.

Статеві-вікова та шлюбно-сімейна структура населення є важливим чинником для розвитку туризму. Наприклад, тенденція до зміни туристської активності залежно від віку, статі та сімейного стану є очевидною. Особливо активні в туристичних поїздках зазвичай є молоді люди віком від 18 до 30 років, хоча загальна туристична активність зазвичай досягає свого піку від 30 до 50 років. Дослідження показують, що неодружені люди зазвичай мобільніші, ніж сімейні, і жінки виявляють більшу зацікавленість у туризмі, ніж чоловіки.

Збільшення середньої тривалості життя та демографічні зміни дозволяють привернути до туризму людей похилого віку, які мають матеріальні можливості для подорожей.

Проаналізовано дані природнього руху та природнього приросту Жмеринської міської територіальної громади. Результати відображаються на графіку

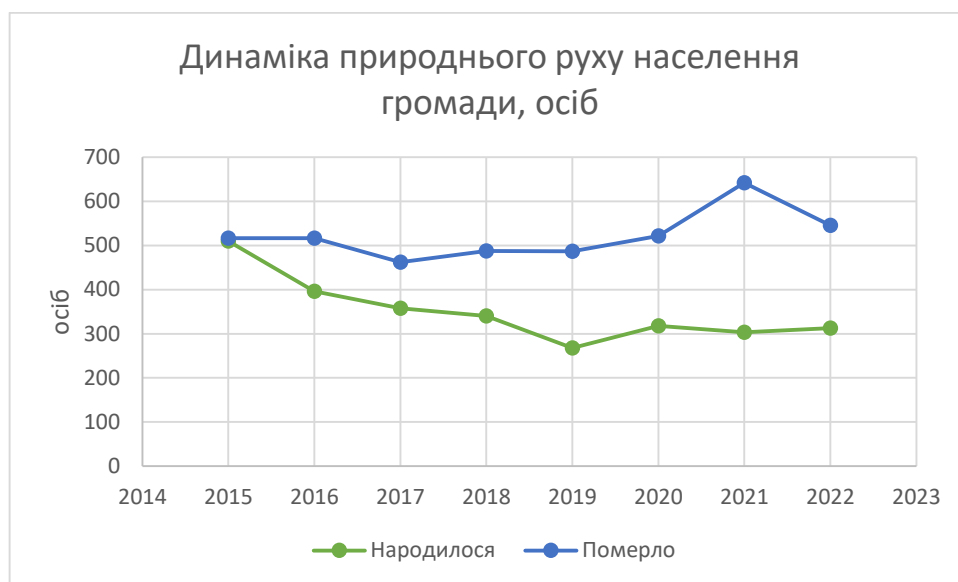

Рис. 2.3 Динаміка природнього руху громади

Ми можемо спостерігати, що кількість померлих значно перевищує над кількістю народжених, особливо найгірша ситуація у 2021 році.

Результати графіка демонструють нам значне пониження природного приросту. Природний приріст є одним з чинників, які впливають на розвиток туризму. Зростання чисельності населення та зміни в його структурі мають вплив на попит на туристичні послуги та на обрання туристичних напрямків. Так як у громаді показники природного приросту під загрозою, то відповідно це впливає негативно на розвиток туризму.

Чисельність населення в громаді зростає за рахунок міграційного руху. Багато жителів сіл громади мігрують до міста Жмеринки та смт Браїлів, тому що ці населені пункти більш розвинуті і можуть забезпечити потреби населення

Рис. 2.4 Динаміка природного приросту громади (2015-2022рр)

Аналіз потенціалу праці населення є важливим аспектом, який потрібно враховувати при дослідженні факторів розвитку туризму. У економічних дослідженнях "праця" та людина як її носій розглядаються як один з трьох головних факторів розвитку туризму. Туристичний продукт є складним процесом, який вимагає висококваліфікованих працівників з певними навичками та професійним рівнем. Таким чином, роль трудових ресурсів в туризмі є надзвичайно важливою.

Трудові ресурси володіють рядом характеристик, таких як мобільність, автономність та сегментованість. Економічний аспект демографічних чинників розвитку туризму є беззаперечним, оскільки туристичне виробництво не можна автоматизувати та вимагає індивідуального підходу до кожного туриста. Врахування потенціалу праці населення є важливим елементом розвитку туризму [18].

Висновки до розділу 2

Другий розділ присвячено глибокому аналізу умов і факторів, які визначають розвиток рекреаційно-туристичного комплексу Жмеринської територіальної громади у Вінницькій області.

Першочергово було охарактеризовано природні ресурси як ключову складову туристичного потенціалу громади. Виділено хвилястий і місцями горбистий рельєф, що включає найвищу точку Подільського плато (370 м) і формує сприятливі умови для зимових видів відпочинку та екскурсійного туризму. Клімат помірно-континентального типу з комфортними зимовими температурами й тривалим пляжним сезоном (до 110 днів) забезпечує різноманіття туристичних можливостей. До того ж лісові масиви виконують оздоровчі функції, а об'єкти природоохоронного фонду відкривають перспективи для розвитку екологічного туризму.

Далі в розділі детально проаналізовано історичне становлення території, яке справляє вагомий вплив на її туристичну привабливість. Починаючи з будівництва залізниці у 1865 році та здобуття статусу міста в 1903-му, Жмеринка вирізняється низкою важливих подій — створенням архітектурного комплексу вокзалу, закладенням дендропарку Білінських (нинішнього парку культури), розвитком інфраструктури. Історичні етапи, зокрема трагедії Голодомору, війни та післявоєнного періоду, залишили значний культурно-архітектурний спадок, придатний для розвитку пізнавального туризму. Також підкреслено важливість адміністративного об'єднання громад, яке розширило культурний ландшафт і збагатило туристичну базу регіону.

Завершує розділ аналіз соціально-економічних чинників, що впливають на функціонування туристичної сфери. Зокрема, розглянуто демографічні тенденції: попри негативний природний приріст, спостерігається позитивна динаміка за рахунок міграції, що впливає на туристичний рух. Вказано на важливість людських ресурсів — для сталого розвитку галузі необхідні фахівці з відповідними навичками та орієнтацією на індивідуальні потреби клієнтів.

Таким чином, у другому розділі комплексно обґрунтовано, що Жмеринська ТГ має вагомі передумови природного, культурно-історичного й соціально-економічного характеру для активного розвитку рекреаційно-туристичного комплексу, попри наявні демографічні виклики.

РОЗДІЛ III.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ У ЖМЕРИНСЬКИЙ ТГ

3.1 Туристично-рекреаційні ресурси Жмеринської громади

Жмеринська територіальна громада, розташована у Вінницькій області, має потужний і різноплановий потенціал для розвитку туристично-рекреаційної діяльності, зумовлений різноманіттям наявних ресурсів. Саме ці ресурси формують позитивний туристичний імідж регіону та створюють підґрунтя для формування сталого туристичного продукту. Ґрунтовний аналіз ресурсного потенціалу дозволяє виокремити кілька основних груп, кожна з яких задовольняє потреби різних категорій туристів — від шанувальників природи до поціновувачів культурної спадщини.

Першою виступає група природно-географічних ресурсів — основа для розвитку екологічного та оздоровчого туризму. До неї входять природні комплекси, що забезпечують сприятливі умови для активного відпочинку, спілкування з природою, спостереження за флорою й фауною. Такі ресурси є джерелом естетичного задоволення та сприяють фізичному й емоційному відновленню.

Друга група — природно-антропогенні ресурси, які поєднують природні багатства з елементами людської діяльності. Це, зокрема, природоохоронні території, створені або збережені з метою збереження екологічної рівноваги та розвитку пізнавального туризму. Вони мають як освітню, так і культурну цінність.

До третьої групи належать суспільно-історичні ресурси, що відображають історичну спадщину та культурний поступ громади. Це архітектурні пам'ятки, об'єкти релігійного значення, місця, пов'язані з відомими постатями. Вони приваблюють туристів, зацікавлених у культурно-пізнавальному відпочинку та глибшому розумінні регіональної ідентичності.

Четверта група охоплює соціально-економічні ресурси, які забезпечують належний рівень обслуговування туристів. Це інфраструктура — готелі, заклади харчування, розважальні об'єкти, транспортна мережа, а також кадри, що працюють у сфері туризму. Саме ця група дозволяє втілювати туристичні можливості громади на практиці.

У подальшому буде детально розглянуто кожен з вказаних груп ресурсів з метою повного розкриття туристично-рекреаційного потенціалу Жмеринської територіальної громади.

Отже на території Жмеринської ТГ наявні наступні групи туристично-рекреаційних ресурсів: перша група, це природно-географічні ресурси. Вони представлені такими видами: **лісові**

На території громади знаходяться два лісові господарства - Жмеринське та Людавське. Жмеринське лісове господарство складається з Жмеринського лісництва та Ярошинського, тоді як Людавське лісове господарство включає в себе Почапинецьке та Межирівське лісництва.

Наступний вид – **водні**

На території громади протікають дві річки - Рів та Згар. На берегах Рову розташоване смт Браїлів, а вздовж долини Рову розташовані такі села, як Межирів, Рів, Тартак та Сьомаки. В цій місцевості утворено дев'ять ставків, які збільшують обсяг води в річці. На річці Згар розташовані села Лисогірка, Зоринці та Почапінці. Наявність цих річок має значний вплив на розвиток рекреації на території громади.

Друга група, це природно-антропогенні ресурси. Вони представлені такими видами: **природні та біосферні заповідники**

У Жмеринській громаді є природно-заповідні об'єкти, такі як: "Браїлівський парк" - це старовинний ландшафтний парк, де зростає 45 видів дерев та чагарників, який має меморіальне значення, пов'язане з життям і діяльністю композитора П.І. Чайковського на території Браїлівського професійного ліцею;

"Дендрологічна ділянка" - це багата за дендрологічним складом ділянка лісу, де зростає понад 200 видів форм та чагарників, розташована на території Людавської сільської ради;

Заповідне урочище "Жмеринська діброва" - це цінне дубове насадження віком понад 100 років, яке знаходиться на території Лелялецької сільської ради та належить до Жмеринського лісництва.

Ще один вид, який відноситься до групи продно-антропогенних ресурсів – це **заказники та пам'ятки природи**

У межах Жмеринської міської територіальної громади було створено загальнодержавні заказники, включаючи ландшафтний заказник "Володимирська дубина" площею 133 га, розташований на території Браїлівської селищної ради (Гніваньське лісництво), який складається з природного комплексу на схилах річки Рів зі скелею Чайковського, віковою дібровою та джерелом прісної води.

Також на території Почапинецької та Лисогірської сільських рад було створено зоологічний заказник з ділянкою долини річки Згар, площею 775,6 га, де збереглися в природному стані водно-болотні угіддя.

У межах громади також є ландшафтні заказники місцевого значення, зокрема, "Межирівські берези" на території Рівської сільської ради площею 1,7 га, який є мальовничим березовим гаєм з лікарськими рослинами.

Джерельна діброва - це ландшафтний заказник місцевого значення, що знаходиться в південній частині міста Жмеринка.

В межах ботанічних пам'яток місцевого значення можна виділити наступні об'єкти:

"Вікові дуби" з площею 0,07 га - це група дубів звичайних, які мають близько 200 років і розташовані на території Коростівецької сільської ради;

"Група вікових лип" з площею 0,04 га - це цінна ділянка з віковими липами, розташована на території Рівської сільської ради.

З гідрологічних пам'яток природи місцевого значення можна виділити:

Джерело "Ревуха", яке знаходиться на території села Новоселиця і відрізняється хорошими смаковими якостями води.

Розміщення природо-охоронних об'єктів Жмеринської міської територіальної громади

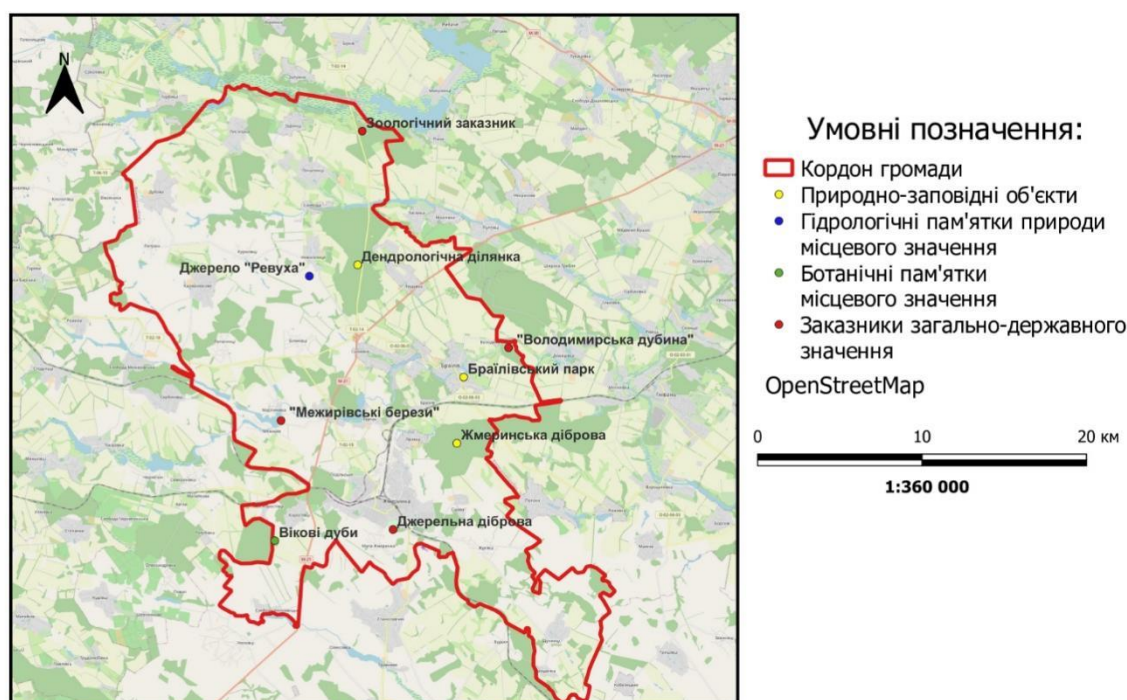

Рис. 3.1 Розміщення природо-охоронних об'єктів громади

Третя група представлена суспільно-історичними ресурсами. Першим в цій групі виступає такий вид: **історико-культурний**

Як уже раніше зазначено, історико-культурна спадщина громади дуже масштабна. Тому на території громади знаходиться багато пам'яток історії та архітектури.

Головним об'єктом пам'яток архітектури та містобудування виступає Жмеринський залізничний вокзал. Він має важливе значення для туризму в місті, оскільки він є головним транспортним вузлом, який забезпечує зручний доступ до Жмеринки для туристів з усієї України та з-за кордону.

Залізничний вокзал Жмеринки обслуговує пасажирські потяги, що сполучають місто з іншими регіонами України, такими як Київ, Львів, Одеса та інші. Це робить Жмеринку доступною для туристів з різних частин України.

Крім того, сам Жмеринський залізничний вокзал є цікавим об'єктом для туристів, які цікавляться історією архітектури. Він має досить вражаючу

зовнішню архітектуру, з величезними куполами та кам'яними арками, що сприяє створенню незабутнього враження для відвідувачів.

Об'єктами історико-культурних ресурсів є сакральні споруди. У Жмеринській ТГ налічується 26 об'єктів (додаток Г). Загально відомими є храм Олександра Невського та католицький костел, що розташовані у місті Жмеринка, Браїлівський монастир, який знаходиться на території смт. Браїлів.

Також до цих ресурсів відносяться пам'ятники. У громаді налічується більше 23 пам'ятників (додаток Г)

Наступний вид суспільно-історичних ресурсів – **біосоціальний**

У минулому Жмеринська громада була осередком життя й діяльності низки видатних особистостей. Однією з найяскравіших постатей є Михайло Григорович Маслюк — талановитий український механік, музикант, поет, майстер унікальних годинників і музичних інструментів, фотограф і віртуоз мікромініатюри. За свої заслуги він отримав почесне звання Заслуженого майстра народної творчості УРСР, а також був удостоєний звання Почесного громадянина Жмеринки. Його творчість не втрачає актуальності — щороку в Жмеринському історичному музеї організовуються виставки, присвячені мікромініатюрам митця.

Остання четверта група представлена соціально-економічними ресурсами. Для забезпечення рекреаційно-туристичних послуг, дані ресурси використовують заклади туристично-рекреаційної інфраструктури та об'єкти МТБ.

3.2 Інфраструктура туристично-рекреаційної діяльності Жмеринської міської ТГ

Успішний розвиток рекреаційно-туристичного комплексу будь-якої території неможливий без міцної інфраструктурної бази. Саме інфраструктура туристичної діяльності є визначальним чинником, що забезпечує комфорт, безпеку та повноцінність перебування туристів, перетворюючи потенційні

природні й культурні ресурси на привабливий туристичний продукт. Вона охоплює цілу низку об'єктів і послуг, які задовольняють базові потреби мандрівників та створюють умови для активного відпочинку, оздоровлення, культурного збагачення і розваг.

Інфраструктура включає не лише готелі, музеї чи рекреаційні комплекси, а й медичні установи, які гарантують безпеку та підтримку здоров'я, розвинену транспортну мережу, що забезпечує зручність пересування, заклади громадського харчування для знайомства з місцевими гастрономічними традиціями, а також культурно-дозвіллеві об'єкти, які наповнюють подорож новими враженнями. Якість та доступність цих елементів прямо впливають на імідж регіону, рівень задоволеності туристів та їхнє бажання повертатися.

Жмеринська міська територіальна громада, визнаючи значущість інфраструктурного чинника, вже має певну сформовану інфраструктуру, яка, хоча й неоднорідна, підтримує наявні форми туризму та рекреації. Водночас, для подальшого сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності громади необхідно здійснити всебічну оцінку стану наявної інфраструктури. Такий аналіз дасть змогу виявити сильні сторони, які варто розвивати і популяризувати, а також проблемні елементи, що потребують покращення або інвестицій.

Ми докладно розглянемо об'єкти туристичної інфраструктури, що функціонують на території Жмеринської ТГ. Ми оцінимо їхні можливості, рівень розвитку та основні виклики, аби сформувати повне уявлення про рівень інфраструктурної забезпеченості громади в контексті туризму й рекреації.

На території Жмеринської ТГ функціонують наступні заклади:

Медичні заклади

Комунальне некомерційне підприємство "Жмеринська лікарня відновного лікування" є лікарнею третього рівня, яка здійснює надання планової реабілітаційної медичної допомоги та відновного лікування населенню в умовах стаціонару та денного стаціонару, знаходиться за адресою вулиця Добролюбова, 2 [26].

Культурно-розважальні заклади

У Жмеринській ТГ наявні два парки: парк «Дружби народів» та парк культури та відпочинку

На південній околиці міста знаходиться парк культури та відпочинку, який межує з вулицями Запотоцького та Кривоноса, а також землевідводами Малої Жмеринки та провулку Гастелло. Цей парк, який у ХІХ столітті називався Гаєм Белинських, був створений на верхів'ях плато. Краєвиди з краю плато мають високі естетичні якості, а букові дерева складають більшість рослин в парку. Під час радянської епохи парк було переплановано з центральним концентричним ядром та радіальними алеями, які виходили з центру парку. У парку були традиційні об'єкти для радянських парків, такі як танцювальний майданчик, літній театр, кафе та атракціони, але зараз лише рештки фундаментів нагадують про них. У парку є футбольний стадіон та спортивні майданчики, які і досі користуються попитом. Хоча інфраструктура парку у депресивному стані, місце має свій шарм та високий рекреаційний потенціал букового лісу в межах міста.

Парк "Дружби народів" знаходиться у центрі міста, на північний захід від перехрестя основних залізничних магістралей. Територія парку обмежена вулицями Птахіна, Шекінською та землевідводами по вулиці Бабаджаняна та вздовж залізничного полотна. Найбільшою визначною рисою парку є ставок, який є чи не єдиною водоймою в місті. Головним оператором парку є ресторан "Любава", який розташований на березі ставка та доглядає за територією парку. Саме через це, парк часто називають не "Дружби народів", а "Любава". Однак, офіційний статус парку та його межі не затверджені, що призводить до порушень режимів використання паркової зони та самовільного захоплення її території.

Наприклад, деякі ділянки берегової смуги були обнесені парканом, а деякі власники приватних садиб незаконно зайняли частину території парку та акваторії ставка. Це призвело до того, що ставок не має кругового обходу, а точки підходу до води недоступні для звичайних відвідувачів. Територія між рестораном та приватними парканами залишилась незахопленою, що призвело до подальшої деградації простору та інфраструктури парку.

Не зважаючи на свій невеликий розмір, парк має великий потенціал для відпочинку та розваг. Особливо це стосується його центрального розташування та наявності ставка, який живиться джерелами. У парку також є дитячий майданчик, який користується попитом. Газон біля дитячого майданчика також користується попитом, місцеві мешканці часто там влаштовують пікніки.

На території Жмеринської громади наявні чотири музеї:

КЗ «Міський історичний музей» розташований у місті Жмеринка.

Кількість днів на рік, відкритих для відвідування, протягом 2023 року, становить 257 днів.

Загальна кількість відвідувачів – 3959 особа, з них учнів та студентів – 1766 осіб, дорослих – 2193 особи. У зв'язку з карантинними обмеженнями та введенням у країні військового стану зменшилась кількість заходів і відповідно відвідувачів музею на 462 особи у порівнянні з минулим роком.

Обслуговано екскурсіями – 1338 осіб, з них учнів та студентів 643 особи. Кількість тематичних екскурсій: 123, з них пішохідних – 5, виїзних – 3. Екскурсії проводились за темами:

- «Залізничний вокзал – перлина нашого міста»
- «Вуличками міста Жмеринки»
- «Нові дані про перші письмові згадки та походження назви Жмеринки»
- «Шлях нескорених»
- «Сивочолий Браїлів та його таємниці»
- «Українська вишивка – генетичний код нації»
- «Писанкарство на Поділлі»
- «Вивчення подій Української революції 1917-1921 р.р. на Жмеринщині»
- «Голодомор 1932-1933р.р. у Жмеринському районі» та інш.

Так як музей не має постійно діючої експозиції, екскурсії носили тематичний характер.

Пішохідні екскурсії містом та залізничним вокзалом відбулись для гостей міста (вимушено переміщених осіб) з м. Запоріжжя та вінничан з турагенції м. Вінниці, для подорожуючого Україною американця та інших.

Літературний музей ім. В.Забаштанського знаходиться на території смт. Браїлова.

Розроблено 11 тематико-експозиційних планів та відкрито 11 виставок. Протягом року у музеї експонувалось 500 предметів основного фонду, 175 із них на виставках.

За 213 робочих днів відкритих для відвідування музей відвідало 1741 чоловік у тому числі 331 учень. Екскурсіями було обслуговано 758 чоловіки, із них 54 учні та студенти. За угодами обслуговано 245 чоловіки. Проведено 115 екскурсій.

Музей П. І. Чайковського і Н. Ф. фон Мекк розташований на території смт. Браїлова

Музей містить майже 2 000 експонатів та присвячений стосункам між великим композитором та меценаткою Надією Філаретівною фон Мекк. Всередині музею повністю збережено автентичний інтер'єр, у тому числі багато предметів побуту і меблів, які були передані нащадками господарів маєтку безкоштовно. Один з основних атракціонів музею - робочий кабінет, який також відомий як "кімната-ліхтарик", де працювали Н.Ф. фон-Мекк та П.І.Чайковський. Також у музеї є унікальна музична бібліотека з багатою експозицією, яка розповідає про життя та творчість композитора. Чайковський відвідав Браїлів тричі, тому музей є місцем палкого інтересу для поціновувачів його музики. Цей цікавий музей відвідує багато туристів з усього світу.

Музей історії села Кармалюкове

У зв'язку з військовими діями науково-освітня та виставкова робота закладу проводилась лише в межах лише села.

У 2022 році заклад був відкритий для відвідувачів 237 днів. Головними учасниками культурно-освітніх заходів, що проводяться у музеї, є учні місцевої школи та члени екскурсійних груп.

У приміщенні музею експонувалось п'ять виставок, які відвідало 910 чол., з яких 642 чол. – діти та студентська молодь.

- «Видатні постаті епохи»

- «Світ захоплень Петра Сензюка»
- «Прадавні символи писанки»
- «Бережи українське – носи вишиванку!»
- «Скрина господині»

Концерт-хол «Ермітаж»

Концерт-хол "Ермітаж" є унікальним місцем з найвищим рівнем концертного обладнання. Він має "розумну" залу, новітню звукову апаратуру та світлотехніку, що гарантує неперевершену якість звуку. З моменту його відкриття, концерт-хол став лідером у проведенні різноманітних загальноміських заходів, таких як концерти, творчі вечори, кінопокази та міські конкурси.

Крім того, кожного року у концерт-холі проводять зустрічі з офіційними партнерами з-за кордону, приймають почесні делегації гостей під час освітніх семінарів і тренінгів, а також презентують досягнення кращих представників різних галузей міста під час церемонії нагородження конкурсу "Молода людина року". Унікальністю концерт-холу "Ермітаж" є його можливість трансформувати класичну концертну залу в розважальний клуб, де глядачі можуть спостерігати за програмою з будь-якої точки, сидячи за столиками.

Крім того, в концерт-холі є піцерія "FAMILIA" зі затишною атмосферою і апетитними стравами. У обідні години тут можна замовити бізнес-ланчі за вигідними цінами. У сонячні дні кращим місцем для відпочинку стануть літні тераси серед живих квітів.

На другому поверсі концерт-холу "Ермітаж" є ігровий центр для дітей віком від 2 до 16 років. Тут є батути, гірки, каруселі та лабіринти, де всі члени родини можуть цікаво та корисно провести час [32].

Невід'ємним видом культурно-розважальних закладів є бібліотеки та клуби.

Бібліотеки, будинки культури та клуби можуть мати важливу роль у рекреації, забезпечуючи людям можливості для відпочинку та розваг.

Клуби можуть організовувати різноманітні події, включаючи настільні ігри, спортивні змагання та турніри, культурні події, концерти та інші заходи. Такі події допомагають не тільки людям розважитися, але й забезпечують можливість знайомитися з новими людьми та розвивати соціальні зв'язки. Також бібліотеки та клуби можуть проводити різноманітні заняття та майстер-класи, що допомагають людям розвивати свої таланти та вміння.

Будинок культури може стати місцем проведення різноманітних заходів, які не тільки дозволять відпочиваючим розважитися, а й насолодитися своїм відпочинком. Зокрема, тут можуть бути організовані концерти, виставки, лекції, танцювальні вечірки та інші події. Крім того, будинок культури може стати місцем для проведення різних тренінгів та курсів, які сприятимуть розвитку та самореалізації відпочиваючих. Тут вони можуть ознайомитися зі виставками місцевих художників, відвідати концерти місцевих музикантів, а також брати участь у майстер-класах з різних видів мистецтва.

У Жмеринській громаді налічується 22 бібліотеки, 9 будинків культури та 13 клубів (додаток Г).

Туристично-рекреаційні підприємства

У спокійній та затишній атмосфері, у мальовничій місцевості густого лісу, що знаходиться на в'їзді до Жмеринки з боку села Коростівці, молода пара з Жмеринки створила ферму равликів під назвою «Равликова долина», де відвідувачі можуть дізнатися цікаву інформацію про їстівних равликів та їх вплив на здоров'я людини. На фермі равликів господиня організовує захоплюючі екскурсії для своїх гостей, які під час огляду можуть побачити всі етапи життєвого циклу равликів. Після цієї цікавої екскурсії, кожен, хто бажає, може відпочити в альтанці та спробувати на смак страви з равликів.

У чарівному селі Рів, що входить до Жмеринської громади, пара місцевих жителів створила пасіку «Сім'я» незабутнє місце для відпочинку та розваг, де можна зміцнити своє здоров'я за допомогою натуральних продуктів бджільництва. Кожен гість може насолоджуватися смаком різних сортів меду та трав'яним чаєм, а також прийняти участь у майстер-класах. Також доступні

спеціально обладнані будиночки для відвідувачів, які хочуть провести кілька годин або переночувати, де є можливість лежати на ліжку під яким знаходяться вулики з бджолами.

Заклади громадського харчування

У Жмеринській громаді налічується 25 закладів громадського харчування(додаток Г).

Рис. 3.2 Структура закладів харчування громади

Заклади громадського харчування відіграють важливу роль як у туризмі, так і в рекреації, надаючи якісне харчування туристам та відпочиваючим та допомагаючи створювати комфортну та приємну атмосферу.

У туризмі, ресторани та кафе можуть бути важливою частиною місцевої культури та традицій. Вони можуть запропонувати страви, які є характерними для даної місцевості та відображають її особливості. Це може бути цікавим для туристів, які бажають більш детально ознайомитися з культурою та традиціями регіону, в який вони прибули.

У рекреації, заклади громадського харчування можуть стати місцем відпочинку та розваг для відвідувачів. Вони можуть запропонувати не тільки страви, але й напої, музику та інші розважальні заходи. Такі заклади можуть стати популярними серед відпочиваючих та залучати нових клієнтів.

Транспортні підприємства

У місті Жмеринка відсутній комунальний транспорт, і тому транспортування здійснюються приватними перевізниками, такими як ПП «Діліжанс», ТОВ «Жмеринське АТП – 10512» і ФОП Дарморос. В місті курсують маршрутні автобуси під номерами 1А, 1Б, 2А, 3, 6, 7 та 9А, які забезпечують перевезення між різними районами міста.

Біля залізничного вокзалу на проспекті Б. Олійника розташована автобусна станція, звідки відправляються приміські автобуси до різних населених пунктів Жмеринської міської територіальної громади, таких як Мала Жмеринка, Браїлів, Мартинівка і Дубова. Також можна скористатися приміським залізничним сполученням, щоб дістатися до Козятини, Хмельницького, Вапнярки та Могилева-Подільського (Додаток Е)

Жителі можуть також користуватися автобусним сполученням із Вінницею, Житомиром, Баром та Шаргородом, однак найчастіше регіональне та міжнародне сполучення обслуговують виключно поїзди.

Для туризму транспорт відіграє ключову роль, оскільки забезпечує зручний та швидкий доступ до туристичних об'єктів та місць відпочинку [26].

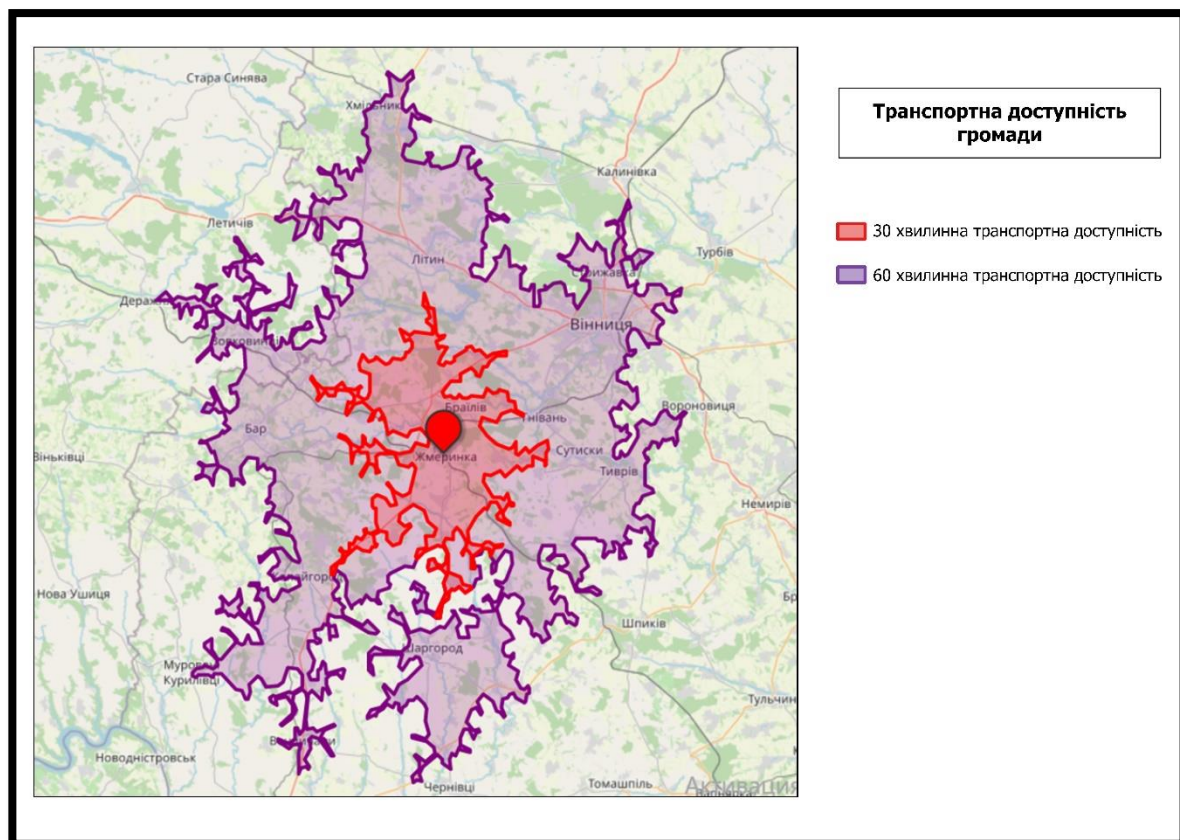

Рис. 3.3 Транспортна доступність громади

Спортивні комплекси

Спортивні комплекси є важливими місцями як для туризму, так і для рекреації, оскільки вони дозволяють відвідувачам зайнятися активним відпочинком та підтримувати своє здоров'я та фізичну форму.

Головним спортивним комплексом в громаді є спортивний оздоровчий заклад «Юність». На території спортивно-оздоровчого комплексу знаходяться новітні спортивні зали, майданчики та басейн з системою фільтрації води. Крім цього, в комплексі є різноманітні відділи для групових занять, такі як фітнес, йога, пілатес та інші. Всі обладнання та приміщення періодично проходять технічні огляди та ремонтні роботи, щоб забезпечити надійність та комфорт. Клієнти мають можливість користуватися послугами досвідчених тренерів та отримати індивідуальний підхід до тренувань. Спортивний комплекс "Юність" пропонує відмінну можливість покращити фізичний та психологічний стан, зміцнити здоров'я та підтримати бадьорість духу. Чудовий персонал та приємна атмосфера зроблять ваше перебування в комплексі максимально комфортним.

Ще на території громади наявний спортивний комплекс «Авангард», що знаходиться у Браїлові.

Заклади розміщення

Заклади розміщення, такі як готелі, мотелі, кемпінги та інші, є важливим елементом туризму та рекреації. Вони надають туристам та відвідувачам зручне та комфортне місце для проживання та відпочинку, що дозволяє їм насолоджуватися своїм відпочинком та відкривати нові місця для подорожей.

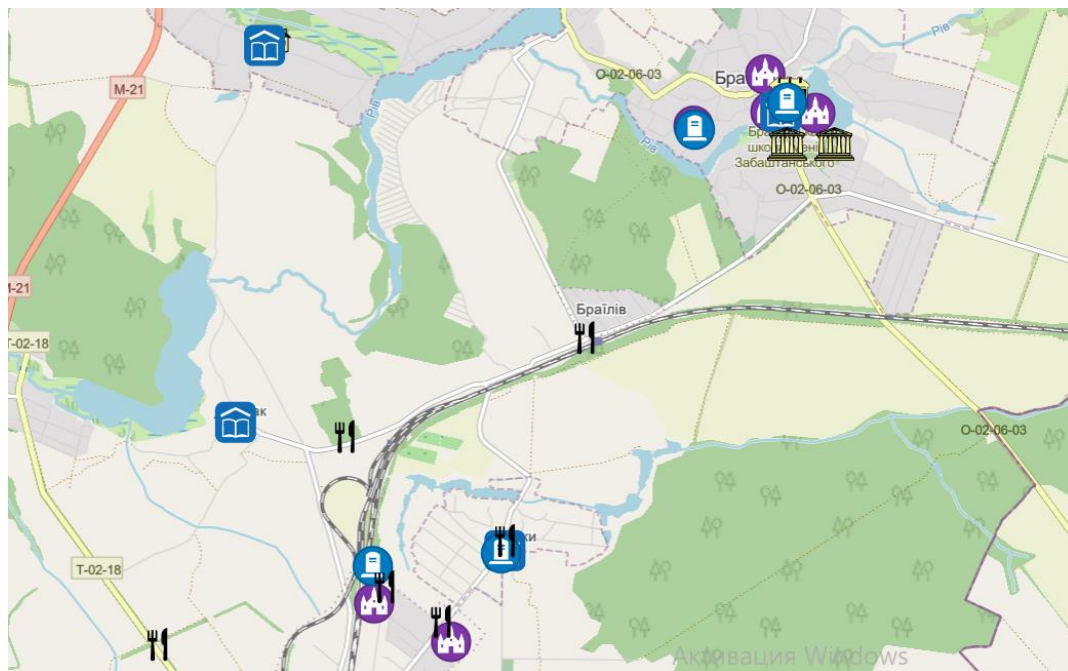

Рис. 3.4 Фрагмент інтерактивної карти

У громаді є 4 готелі, всі вони знаходяться на території міста Жмеринка. Перший готель розташований на території парку культури та відпочинку, наступний готель «Автотема» знаходиться за адресою вулиця Одеська,87. Ще один готель «Vivat» розміщений за адресою вулиця Медична,5д. Останній готель має назву «Jas Donaldz» та знаходиться за адресою вулиця Барляєва,10.

Об'єкти туристично-рекреаційної галузі нанесені на карту в програмному забезпеченні ArcGis online. Посилання на карту: <https://learngis2.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=c471b06fdddb4190bbaf1c658e36f857>

Висновки до розділу 3

Третій розділ системно аналізує наявний туристично-рекреаційний потенціал Жмеринської територіальної громади, розкриваючи як її сильні сторони, так і існуючі виклики у формуванні цілісного туристичного продукту.

Визначено чотири ключові групи туристично-рекреаційних ресурсів: природно-географічні, що представлені лісовими масивами Жмеринського та Людавського лісових господарств, а також водними ресурсами річок Рів та Згар з численними ставками. Ці ресурси є чудовою базою для розвитку екологічного, оздоровчого та водного туризму, проте вимагають ефективного управління для збереження їхньої привабливості та запобігання надмірному антропогенному навантаженню.

Природно-антропогенні ресурси, зокрема природоохоронні об'єкти такі як Браїлівський парк, дендрологічна ділянка, свідчать про значний потенціал для екотуризму та пізнавальних маршрутів. Водночас, для їхнього повноцінного використання та захисту необхідне посилення контролю та інвестиції у відповідну інфраструктуру.

Суспільно-історичні ресурси громади є її культурним стрижнем. Видатний Жмеринський залізничний вокзал, численні сакральні споруди та пам'ятники, створюють унікальну базу для культурно-пізнавального туризму. Проте, для максимізації їхньої привабливості необхідна подальша популяризація, розробка інтерактивних екскурсій та, можливо, реставраційні роботи.

Аналіз інфраструктури туристично-рекреаційної діяльності виявив як наявні переваги, так і значні недоліки. Медичні заклади, зокрема Жмеринська лікарня відновного лікування, можуть стати основою для розвитку медичного туризму. Культурно-розважальна сфера представлена парками музеями, концерт-холлом "Ермітаж", бібліотеками та клубами. Хоча ці об'єкти є важливими елементами дозвілля, їхній стан та управління, особливо у випадку парків, потребують суттєвого покращення та впорядкування для створення привабливого туристичного середовища.

Позитивним є розвиток туристично-рекреаційних підприємств нового формату, таких як ферма равликів "Равликова долина" та пасіка "Сім'я", що пропонують унікальні враження та демонструють підприємницьку ініціативу на місцях. Велика кількість закладів громадського харчування (25) є перевагою, але їхня якість та різноманітність потребують оцінки з точки зору туристичних стандартів.

Транспортна доступність забезпечується залізничним сполученням та мережею приватних автобусних перевезень. Проте відсутність комунального транспорту в місті може створювати певні незручності. Наявність спортивних комплексів та закладів розміщення свідчить про базову інфраструктурну підтримку, проте для зростання туристичного потоку необхідно розширення пропозиції та підвищення якості послуг.

Загалом, Жмеринська ТГ володіє значним, але недооціненим та частково нерозкритим туристично-рекреаційним потенціалом. Наявні ресурси можуть стати фундаментом для створення різноманітних туристичних продуктів, але для їхнього ефективного використання та залучення туристів необхідні цілеспрямовані інвестиції в інфраструктуру, вирішення існуючих проблем управління та посилення маркетингової стратегії.

РОЗДІЛ IV.

УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЖМЕРИНСЬКІЙ ТГ

4.1 Фінансова складова управління туристично-рекреаційною діяльністю

Методологічні та концептуальні основи побудови системи комплексного фінансування туристично-рекреаційної сфери полягає у поліпшенні її функціонування та стимулюванні інноваційного розвитку всіх її складових, зокрема рекреаційної інфраструктури, підприємницьких суб'єктів, об'єктів та територій.

Особливістю рекреаційної сфери є розгалуженість її складових, особливо підприємств рекреаційної інфраструктури, рекреаційних об'єктів і територій, суб'єктів господарювання різних форм власності, що створює проблеми узгодженого підходу до комплексного оновлення її матеріально-технічної бази. Наявність рекреаційних об'єктів, територій, підприємств різного рівня підпорядкування, поява приватного капіталу в рекреаційній сфері, яка стала можливою за нових умов господарювання, дозволяє значно розширити перелік джерел інвестування та збільшити обсяги фінансування рекреаційна сфера. Залежно від рівнів підпорядкованості підприємств. Залучається також приватний капітал суб'єктів господарювання, які працюють на ринку рекреаційних послуг. Проблема інноваційного оновлення рекреаційної сфери громади не вирішується обмеженим обсягом капітальних вкладень із заданих рівнів фінансування. Туристично-рекреаційна сфера поділяється на три рівні фінансового підпорядкування: національний, регіональний та місцевий (Рис. 4.1).

Рис. 4.1 Фінансування на національному рівні

Форма реалізації та масштаби державного фінансування сфери туризму та дозвілля залежать від стану та ролі туризму та дозвілля в національній економіці. Фінансування сфери туризму та відпочинку може надходити з різних джерел: бюджетів усіх рівнів, позабюджетних спеціальних фондів, коштів підприємств тощо. Джерелом додаткового основного капіталу можуть бути довгострокові кредити, які в сучасних умовах важко отримати. Основними напрямками політики фінансування туризму та відпочинку є пряме фінансування та непряме фінансування. Серед прямих джерел особливо слід відзначити власні кошти підприємства, місцеві бюджети та джерела позабюджетного фінансування у сфері туризму та розваг. До непрямих джерел

залучені кошти зручно віднести до позик, приватного та іноземного капіталу, коштів громадських організацій тощо [13].

Фінансування туристично-рекреаційної сфери на регіональному та місцевому рівнях зазвичай здійснюється за допомогою таких джерел:

- Бюджетні асигнування: регіональні та місцеві уряди виділяють кошти з бюджету на розвиток туризму, включаючи інфраструктуру, маркетингові кампанії та заходи з просування;
- Надання грантів: уряди можуть надавати гранти рекреаційним та туристичним організаціям, а також приватним підприємствам, що сприяють розвитку;
- Інвестиції: інвестори можуть вкладати кошти у рекреаційно-туристичні проекти. Такі вкладення сприяють розвитку цієї сфери у регіоні або громаді;
- Партнерство з приватним сектором: регіональні та місцеві уряди можуть укласти партнерства з приватними компаніями для спільного фінансування та розвитку туристичних проектів (Рис. 4.2, Рис. 4.3).

Рис. 4.2 Фінансування на регіональному рівні

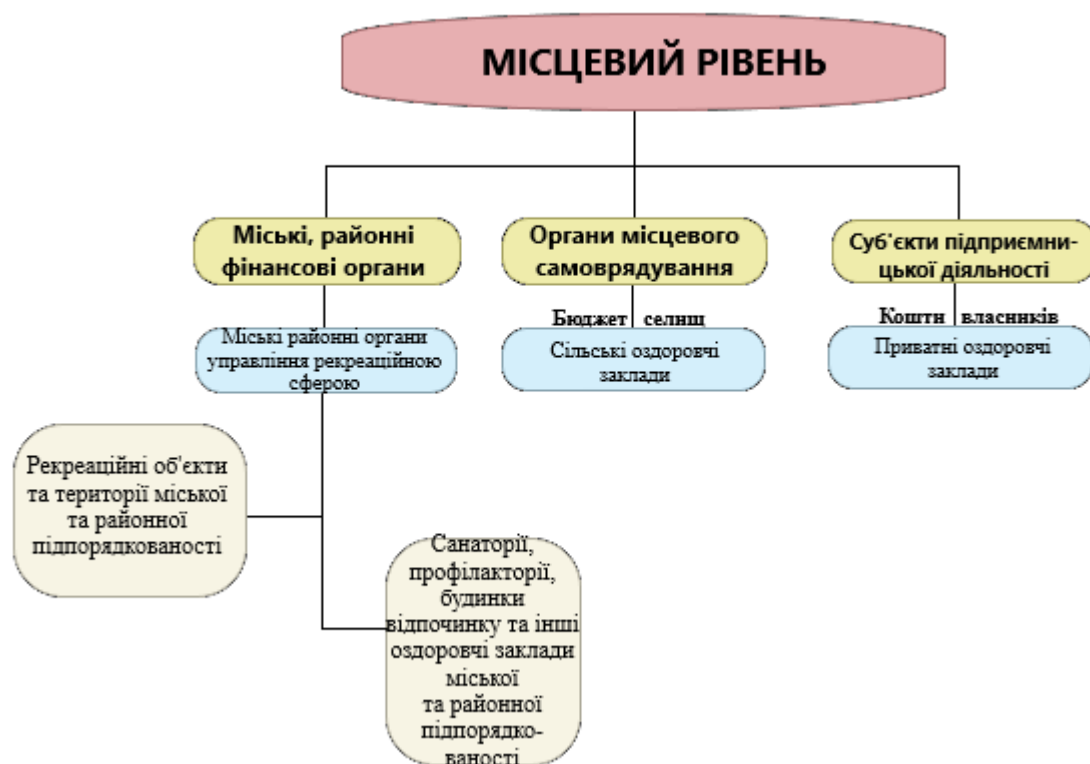

Рис. 4.3 Фінансування на місцевому рівні

Ефективне управління активами у сфері регіонального туризму та відпочинку вимагає уважного розгляду та прийняття обґрунтованих рішень. Ці рішення повинні відображатися у системі оціночних показників фінансової стійкості та самофінансування туристично-рекреаційного сектору.

Розширення застосування принципу самофінансування, яке передбачає залучення фінансових ресурсів з власних джерел, таких як амортизація і прибуток, сприяє вдосконаленню управління туристично-рекреаційною сферою. Це означає можливість оновлення інфраструктури та активів з урахуванням потреб ринку послуг, що дозволяє ефективно відновлювати основні засоби через активізацію інвестиційної політики.

Покращення організації та управління туристично-рекреаційним комплексом має сприяти збільшенню його фінансової ролі на місцевому та регіональному рівнях і вплинути на спеціалізацію галузі в регіоні. Проте, це потребує значних зусиль з боку держави, яка має втручатися в господарський розвиток туристично-рекреаційного сектору регіону. Це включає в себе

забезпечення необхідних умов для розвитку бізнесу, стимулювання прогресивних змін у структурі сектору та розподіл ресурсів з урахуванням соціальних потреб населення.

Удосконалення системи управління туристично-рекреаційним сектором регіону та координація економічних функцій цієї галузі сприятиме наданню якісних рекреаційних послуг населенню та забезпечить стабільне фінансування підприємств. Крім того, це позитивно позначиться на економічному потенціалі регіону через розвиток туристичної інфраструктури та підтримку ефективного використання ресурсів.

Потрібно враховувати, що бюджетні механізми використовуються лише для залучення фінансів, необхідних для завершення інвестиційних проектів. Основна відповідальність за реалізацію цих проектів лежить на учасниках туристично-рекреаційних комплексів. Фінансування і розвиток туристично-рекреаційного сектору потребують детального та збалансованого планування, оскільки збільшення потоку туристів може мати негативні наслідки, такі як підвищення цін, погіршення екологічної ситуації та інші проблеми, особливо в деяких регіонах.

Досліджуючи Жмеринську міську територіальну громаду ми можемо сказати, що фінансування заходів, які сприяють розвитку рекреації та туризму здійснюється відповідно до законодавства за рахунок коштів бюджету громади, а також за допомогою спонсорських та благодійних надходжень, цільового фінансування (грантів) та інших джерел, які не заборонені чинним законодавством (Додаток Г).

У рамках Закону України «Про культуру» та «Про місцеве самоврядування в Україні» у громаді була прийнята та затверджена Програма розвитку культури та туризму у Жмеринській міській ТГ на 2021-2023 роки. Згідно програми було запропоновано відповідне ресурсне забезпечення (Таблиця 1).

Ресурсне забезпечення Програми Жмеринської міської ТГ
Програма розвитку культури і туризму у Жмеринській міській ТГ
на 2021-2023 роки

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Витрати на виконання програми, тис. грн.			
	Всього	у тому числі по роках		
		2021	2022	2023
Обсяг ресурсів всього, в тому числі:	73633,747	22568,847	24694,5	26370,4
державний бюджет	-	-	-	-
обласний бюджет	-	-	-	-
бюджет міської ТГ	71396,852	21872,852	23960,0	25564,0
кошти інших бюджетів	2236,895	695,995	734,5	806,4

Аналізуючи таблицю, можемо сказати Програма розвитку культури і туризму у Жмеринській міській ТГ на 2021-2023 роки була реалізована успішно. Бюджет програми майже повністю складається з коштів міської територіальної громади. Фінансування спрямоване на діяльність Програми, а саме на конкретні заходи, такі як: бібліотечна справа, музейна справа, мистецька освіта, клубна робота та розвиток аматорського мистецтва, організація змістовного дозвілля та активного відпочинку населення, охорона і збереження культурної спадщини, туризм. (таблиця. додаток)

На кожен із цих заходів громадою були виділені певні кошти відповідно до потреб. Результат такого розподілу у відсотковому співвідношенні ми можемо бачити на коловій діаграмі.

Рис. 4.4 Розподіл фінансування заходів Програми

Тому розв'язання фінансових питань у туристично-рекреаційній галузі повинне ґрунтуватися на системному підході та враховувати наступні аспекти:

- раціональне та ефективне використання туристично-рекреаційних ресурсів з метою сталого розвитку та формування національного туристично-рекреаційного продукту.
- впровадження системного підходу до регулювання соціально-економічних та фінансових взаємовідносин у туристичній діяльності, оскільки цей сектор охоплює різні галузі господарства.
- фінансування розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури, оскільки без неї неможливо функціонування цієї галузі.
- підтримка внутрішнього та соціального туризму та рекреації шляхом спрямування частини доходів з туризму на розвиток вітчизняного туристично-рекреаційного комплексу та відновлення туристично-рекреаційних ресурсів.

4.2 Проблеми та перспективи розвитку туристично-рекреаційної діяльності

У змінному світі сучасного туризму та рекреаційної діяльності криється низка викликів та можливостей. Зростаюча популярність подорожей, розвиток технологій та зміни у споживчих уподобаннях створюють нові перспективи для цієї галузі, але також і стикають її з низкою проблем.

На сьогоднішній день управління формуванням та розвитком ринку рекреаційних послуг здійснюється за допомогою державного та регіонального регулювання. Основними складовими державного регулювання ринку рекреаційних послуг є різноманітні заходи, такі як законодавче та адміністративне регулювання через ухвалення законів та нормативних актів, встановлення стандартів, видача ліцензій, визначення галузевих норм і стандартів, що враховують параметри світового ринку рекреаційних послуг; проведення державного програмування та планування; впровадження фінансово-податкового та грошово-кредитного регулювання, контроль за цінами і тарифами, реалізація інвестиційної політики, проведення соціальної, екологічної та антимонопольної політики.

Для визначення специфічного механізму регулювання розвитку сфери рекреації ми розглянемо основні особливості її функціонування на регіональному рівні. По-перше, важливо враховувати високий рівень глобалізації ринку рекреаційних послуг, що суттєво впливає на розвиток як національних, так і регіональних ринків, оскільки вони у значній мірі залежать від світових тенденцій. Проте навіть на рівні конкретної території може бути розроблений широкий спектр рекреаційних продуктів, кожен з яких спрямований на власну цільову аудиторію споживачів. По-друге, у межах глобальної рекреаційної індустрії продукти створюються, переважно, з урахуванням конкретної території, де вони продаються, шляхом поєднання різних товарів і послуг, що надаються клієнтам.

Одним з основних завдань у стратегічному плануванні туристично-рекреаційної сфери є сприяння розвитку приїзного туризму. Це не лише сприяє росту інших сегментів галузі, таких як створення нових робочих місць, розвиток місцевої інфраструктури, збільшення доходів місцевих бюджетів і підвищення регіональної відомості, але й додає додаткові фінансові ресурси до економіки регіону. Іноземні туристи, витрачаючи кошти в місці перебування, створюють позитивний ефект для багатьох суміжних галузей регіону [12].

Відповідно до Закону України "Про туризм", основними цілями державного регулювання туристичної діяльності є:

- залучення громадян до раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, ознайомлення з історико-культурною спадщиною, природним середовищем організація оздоровлення населення;
- забезпечення раціонального використання та збереження туристичних ресурсів, становлення туризму як високорентабельної галузі економіки України, створення ефективної системи туристичної діяльності для забезпечення потреб внутрішнього та іноземного туризму;
- створення та вдосконалення нормативноправової бази в галузі туризму відповідно до чинного законодавства України, міжнародних норм і правил;
- захист прав та інтересів держави в галузі туризму;
- створення сприятливого для розвитку туризму податкового, валютного, митного, прикордонного та інших видів контролю;
- створення економічних умов, які стимулюють розвиток туризму в Україні;
- заохочення національних та іноземних інвестицій у розвиток туристичної індустрії;
- встановлення порядку стандартизації, сертифікації та ліцензування в галузі туризму;
- впровадження системи статистичної звітності суб'єктів туристичної діяльності;
- визначення порядку управління державною власністю в галузі туризму;

- створення рівних можливостей на ринку туристичних послуг для суб'єктів підприємництва, не залежне від форм власності сприяння розвитку конкуренції, забезпечення дотримання в цій галузі антимонопольного законодавства;

- підтримка розвитку туризму в регіонах, визначення статусу окремих туристичних центрів, створення умов для пріоритетного розвитку туристичної індустрії;

- організація та розвиток системи наукового забезпечення галузі туризму, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації туристичних кадрів;

- розвиток співробітництва із зарубіжними країнами та міжнародними організаціями, участь у міжнародних програмах розвитку туризму, розробка та укладання міжнародних двосторонніх і багатосторонніх договорів у галузі туризму, визначення механізму їхньої реалізації.

Сфера туристично-рекреаційної діяльності постійно змінюється під впливом глобальних процесів, технологічного розвитку та швидкої трансформації споживчих уподобань. Це відкриває нові перспективи для зростання, але водночас ставить перед фахівцями складні виклики, які потребують системного, стратегічного підходу. Регулювання розвитку ринку рекреаційних послуг здійснюється переважно на державному та регіональному рівнях шляхом впровадження законодавчих, адміністративних, фінансових та податкових механізмів. Основна мета цього регулювання — заохочення раціонального використання вільного часу населення, збереження ресурсної бази, перетворення туризму на прибуткову галузь економіки та створення сприятливих умов для її стабільного функціонування.

В умовах високого рівня глобалізації ринок рекреаційних послуг демонструє тісну взаємозалежність із загальносвітовими тенденціями. Водночас, навіть на локальному рівні, зокрема в межах окремої громади, можна сформувати конкурентоспроможну пропозицію рекреаційних продуктів, орієнтовану на різні категорії споживачів. Одним із ключових пріоритетів є стимулювання в'їзного туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку

інфраструктури, зростанню надходжень до місцевого бюджету та підвищенню впізнаваності регіону. Грошові витрати іноземних туристів генерують мультиплікативний ефект, позитивно впливаючи на розвиток суміжних галузей економіки.

З метою комплексного вивчення сучасного стану та оцінки перспектив розвитку туристично-рекреаційної галузі Жмеринської міської територіальної громади, буде проведено SWOT-аналіз. Цей інструмент дозволить систематизувати інформацію про внутрішні сильні та слабкі сторони громади, а також визначити зовнішні можливості та загрози, що впливають на її туристичну діяльність.

Сильні сторони (Strengths):	Слабкі сторони (Weaknesses)
Багатий природний потенціал: Наявність лісових масивів (Жмеринське та Людавське лісові господарства), річок Рів та Згар з численними ставками, що створює сприятливі умови для екологічного та водного туризму	Незатверджений статус та проблеми з інфраструктурою парків: Відсутність офіційного статусу та меж парку "Дружби народів", самовільне захоплення територій, депресивний стан інфраструктури Парку культури та відпочинку
Унікальні природно заповідні об'єкти: Присутність "Брайлівського парку", "Дендрологічної ділянки", заповідного урочища "Жмеринська діброва", ландшафтних заказників ("Володимирська дубина", "Межирівські берези", "Джерельна діброва") та гідрологічних пам'яток ("Джерело Ревуха"), що є цінними ресурсами для екотуризму та природоохоронної діяльності	Відсутність постійної експозиції в Міському історичному музеї: Обмежує постійний потік відвідувачів та привабливість.
Цінна історико-культурна спадщина: Наявність Жмеринського залізничного вокзалу як архітектурної перлини та важливого транспортного вузла, значна кількість сакральних споруд (26 об'єктів), пам'ятники, а також музеї	Зношеність основних фондів закладів культури: Обмежує якість надаваних послуг та потребує значних інвестицій.
Біосоціальні ресурси: Зв'язок громади з відомими особистостями (наприклад, Михайло Маслюк), що створює потенціал для розвитку тематичного туризму	Низький рівень знань у сфері культурного маркетингу та менеджменту: Недостатність компетенцій для ефективного просування та управління культурними та туристичними проектами.
Розвинена культурно розважальна інфраструктура: Наявність парків ("Дружби народів", Парк культури та відпочинку), концерт-холу "Ермітаж" з сучасною технікою та	Обмежена культурно соціальна активність мешканців: Може вказувати на недостатню залученість місцевого населення до культурного життя громади.

багатофункціональними можливостями, широка мережа бібліотек (22), будинків культури (9) та клубів (13)	
Наявність унікальних туристичних підприємств: Існування "Равликової долини" та пасіки "Сім'я" як прикладів агро- та екотуризму з інтерактивними елементами	Відсутність комунального транспорту: Залежність від приватних перевізників, що може впливати на доступність та комфорт пересування для туристів
Сформована мережа закладів розміщення та харчування: Функціонування 4 готелів та 25 закладів громадського харчування	
Діюча Програма розвитку культури і туризму: Наявність стратегічного документа, що визначає цілі та напрямки розвитку сфери.	
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Розвиток екологічного та агротуризму: Зростаючий попит на відпочинок на природі та сільський туризм може бути задоволений завдяки існуючим лісовим масивам, водоймам, равликовій фермі та пасіці.	Військовий конфлікт: Триваючі бойові дії та нестабільна ситуація в країні можуть значно обмежувати притік туристів, особливо іноземних, та ускладнювати розвиток туристичної інфраструктури
Створення нових туристичних маршрутів: На основі природних та історико-культурних об'єктів можна розробити унікальні тематичні екскурсії (наприклад, "Історична Жмеринка залізнична", "Еко-відпочинок на річці Рів")	Економічна нестабільність: Зниження купівельної спроможності населення та інфляція можуть негативно вплинути на попит на туристичні послуги
Залучення інвестицій: Можливість отримання грантів, участі у міжнародних програмах та залучення приватних інвестицій для модернізації інфраструктури та розвитку нових туристичних проєктів	Недостатнє фінансування: Обмежене бюджетне фінансування та труднощі із залученням інвестицій можуть уповільнити модернізацію та розвиток інфраструктури
Використання цифрових технологій: Створення інтерактивних карт, віртуальних турів, мобільних додатків для просування туристичних об'єктів та зручності туристів.	Конкуренція з іншими регіонами: Наявність більш розвинених туристичних напрямків в Україні та за кордоном вимагає від Жмеринської ТГ значних зусиль для підвищення своєї конкурентоспроможності
Розвиток співпраці з туроператорами та агенціями: Налагодження партнерських відносин для включення Жмеринки у національні та регіональні туристичні пакети	Втрата автентичності ресурсів: Неконтрольоване використання або неналежне збереження природних та історико-культурних об'єктів може призвести до їх деградації
Підвищення кваліфікації кадрів: Організація навчальних програм та тренінгів для працівників туристичної та культурної сфери з метою покращення якості послуг та розвитку нових компетенцій	Недостатня якість послуг: Низький рівень сервісу може негативно вплинути на враження туристів та репутацію громади

Створення бренду території: Формування унікального туристичного бренду Жмеринської ТГ, який виділятиме її серед інших напрямків	Правові та регуляторні бар'єри: Бюрократичні перешкоди, недосконалість законодавства можуть ускладнювати розвиток туристичного бізнесу
Розвиток подієвого туризму: Організація тематичних фестивалів, свят, культурних заходів, що приваблюватимуть туристів	

Для більш поглибленого аналізу зовнішніх факторів, що впливають на розвиток туристично-рекреаційної діяльності, доцільно використати PEST-аналіз. Він дозволяє оцінити вплив політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників, що є неконтрольованими для громади, але мають значний вплив на її розвиток.

Р	Е	С	Т
- Державне та регіональне регулювання: Наявність Закону України "Про туризм", що визначає цілі та напрямки державного регулювання. - Місцеві програми розвитку: Розроблена "Програма розвитку культури і туризму у Жмеринській міській територіальній громаді на 2021-2023 роки", що демонструє політичну волю до розвитку сфери. - Гендерно орієнтоване бюджетування: Задекларована увага до принципів доступності та рівності у наданні послуг. - Військовий	- Інвестиційна політика: Потреба у залученні національних та іноземних інвестицій у розвиток туристичної індустрії. - Доходи місцевих бюджетів: Збільшення приїзного туризму може сприяти додатковим фінансовим надходженням. - Низький рівень заробітної плати у сфері культури: Обмежує залучення висококваліфікованих кадрів. - Збільшення обсягу власних надходжень закладів культури: Один із ключових показників ефективності програми. - Залежність від грантових та спонсорських коштів:	- Зміни у споживчих уподобаннях: Зростаюча популярність подорожей та запит на різноманітні рекреаційні продукти. - Демографічні аспекти: Гендерний дисбаланс у відвідувачах культурних заходів та серед працівників сфери. - Рівень Залучення населення: Необхідність підвищення культурно-соціальної активності мешканців громади. - Соціально економічний розвиток громади: Туризм як драйвер для створення креативного простору та покращення якості життя.	- Недостатн є використання інноваційних можливостей: Застарілі основні фонди закладів культури. - Інформатизація сфери культури: Плани із забезпечення закладів комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету. - Сучасне концертне обладнання: Наявність концерт-холу "Ермітаж" з новітньою звуковою та світлотехнікою. - Створення сучасних інформаційних ресурсів:

стан в країні: Негативно впливає на кількість відвідувачів музеїв та загальну туристичну привабливість, обмежує можливості для розвитку.	Важливе джерело фінансування, що потребує активної фандрайзингової діяльності.	➤ Збереження культурної спадщини: Важливість використання культурної спадщини та народних звичаїв для зміцнення духовних основ суспільства.	Потенціал для цифрової трансформації туристичної інфраструктури
---	--	---	---

Проаналізовано основні виклики, що стоять перед туристичною та рекреаційною сферами, а також розглянемо можливі шляхи їх вирішення та перспективи для подальшого розвитку Жмеринської міської ТГ у цій сфері.

Згідно з чинним законодавством, внаслідок об'єднання до територіальної громади міста Жмеринка територіальних громад Жуковецької, Коростівецької, Леляцької та Рівської сільських рад, мережа закладів культури значно розширилася. Шість сільських бібліотек отримали статус бібліотек-філій Комунального закладу Публічна бібліотека Жмеринської міської ТГ. Крім того, до мережі закладів культури приєдналися вісім клубних закладів. Також планується приєднання до мережі закладів культури деяких музеїв, бібліотек та клубних закладів.

Найважливішими проблемами громади в галузі культури на сьогоднішній день є:

- велика ступінь зношеності основних фондів закладів культури та недостатнє використання інноваційних можливостей;
- низький рівень знань у сфері культурного маркетингу, менеджменту, фандрайзингу та стратегічного планування для кожного закладу;
- обмежена культурно-соціальна активність мешканців територіальної громади.

Аналіз статевого розподілу працівників у мережі закладів культури показав, що із 150 працівників переважно жінками є 114 осіб, тоді як чоловіки становлять лише 36 осіб, що становить 24% від загальної кількості працівників.

Зокрема, у дитячій музичній школі з 43 працівників лише 9 (20,9%) - чоловіки. З 52 клубних працівників лише 12 (23,1%) - чоловіки. Це можна пояснити відносно низьким рівнем заробітної плати у сфері культури, який не задовольняє більшість чоловіків, у той час як жінки зазвичай приймають таку заробітну плату, щоб мати можливість працювати близько від дому та приділяти час родині. У бібліотечних закладах мережі працюють виключно жінки, що також може бути пояснено гендерними стереотипами щодо професій.

У дитячій музичній школі з 330 учнів 216 (65,5%) є дівчатами, а 114 (34,5%) - хлопцями. Серед учасників зразкових аматорських колективів (181 дитина) також спостерігається гендерний розрив - 102 дівчинки і 79 хлопчиків. Загалом, у 2023 році міський історичний музей відвідали 6482 особи, включаючи 3058 учнів та студентів і 3424 дорослих. Хоча точний розподіл за гендерною приналежністю невідомий, спостереження працівників музею показують, що близько 65% відвідувачів становлять жінки, а близько 35% - чоловіки. Під час проведення загальноміських заходів також неможливо було провести точний розрахунок, але загальні спостереження свідчать про те, що кількість жінок-глядачів значно переважає кількість чоловіків. Все це свідчить про різні уподобання і культурні потреби між чоловіками та жінками, а також може вказувати на недостатню увагу до гендерного аспекту при організації заходів.

З метою запобігання та вирішення таких проблем в громаді була розроблена Програма розвитку культури і туризму у Жмеринській міській територіальній громаді на 2021-2023 роки.

Цілью Програми є формування Жмеринської міської територіальної громади як області з розвиненою культурною інфраструктурою та живим культурно-мистецьким життям. Це сприятиме створенню позитивного іміджу міської громади та збільшенню її привабливості для інвесторів.

Основні напрями діяльності такі:

- Проведення системної роботи щодо впровадження сучасної моделі культурно-мистецького обслуговування населення та зміцнення матеріально-технічної бази аматорських колективів міста.

- Формування єдиного культурного простору у межах Жмеринської міської територіальної громади.

- Забезпечення рівного доступу мешканців до культурних подій незалежно від їх місця проживання. Підтримка та розвиток багатонаціонального культурного потенціалу громади.

- Збереження та просування матеріальної та нематеріальної культурної спадщини.

- Розвиток кадрового потенціалу у галузі культури.

- Створення умов для вільного творчого самовираження та участі громадян у культурному житті громади.

- Посилення міжвідомчої співпраці.

- Розвиток креативних індустрій та культурних стартапів.

Програма передбачає виконання комплексу заходів, спрямованих на збереження, розвиток та модернізацію існуючої мережі закладів культури, поліпшення їхньої технічної оснащеності та якості послуг, розвиток професійного мистецтва та створення сприятливих умов для творчого розвитку особистості. Крім того, в рамках програми передбачено:

- Підтримку діяльності творчих спілок.
- Заходи з популяризації пам'яток історико-культурної спадщини та поліпшення туристичного іміджу міста.
- Інформатизацію сфери культури та створення сучасних інформаційних ресурсів.

Для цього планується забезпечити кожен сільський заклад культури комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету, а також проводити поточні та капітальні ремонти у закладах, де це необхідно.

Щороку розробляться заходи з реалізації завдань Програми розвитку культури і туризму у Жмеринській міській ТГ на 2021-2023 роки з урахуванням потреб різних груп населення. Буде використано гендерно-орієнтоване бюджетування, зокрема, при організації фестивалів, конкурсів та інших культурно-масових заходів. Принципи доступності та рівності будуть дотримані

в наданні культурно-інформаційних послуг, враховуючи законодавство щодо гендерної рівності.

Всі заходи в межах Програми будуть орієнтовані на гендерну збалансованість та адекватний розподіл ресурсів для чоловіків та жінок з метою ефективного та прозорого використання коштів місцевого бюджету.

Виконання пріоритетних завдань сприятиме покращенню надання мешканцям міста різноманітних культурно-мистецьких, масово-просвітницьких та бібліотечно-інформаційних послуг, а також забезпечить послідовний розвиток цієї сфери. Це вплине на утворення позитивного іміджу територіальної громади та збільшить її привабливість для інвесторів.

Сфера культури відрізняється тим, що її основні результати зазвичай проявляються у віддаленому соціальному впливі, включаючи зростання інтелектуального потенціалу та зміну цінностей та норм поведінки людей, що впливає на модернізацію суспільства в цілому. Такі наслідки не завжди можна виміряти стандартними статистичними методами. Однак у національній статистиці існують показники, які можна використовувати для оцінювання розвитку культурного середовища.

Це показники:

- фінансового забезпечення сфери культури;
- рівня розвитку речових елементів (стан інфраструктури);
- контингенту населення, яке обслуговується та рівень залучення людей в різноманітні форми обслуговування;
- показники кадрового потенціалу сфери культури.

Результативність виконання Програми визначається за допомогою наступних показників:

- кількість мешканців, яким надані різні види культурних послуг;
- кількість організованих культурно-мистецьких заходів;
- кількість культурних ініціатив, реалізованих спільно з громадськими організаціями;

- участь творчих колективів та окремих виконавців у обласних, Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах та фестивалях і результати цієї участі;

- обсяг інвестицій в галузь культури (грантові та спонсорські кошти);

- питома вага власних надходжень закладів культури (Додаток Д);

Реалізація Програми забезпечить:

- подальший розвиток культури і мистецтв у Жмеринській міській ТГ, збереження цілісності культури, зміцнення духовних основ українського суспільства шляхом використання культурної спадщини Українського народу, кращих народних звичаїв, традицій, обрядів;

- розвиток і функціонування державної мови у сфері культури;

- створення умов для культурного розвитку громадян всіх національностей, залучення їх до цінностей вітчизняної та світової культури;

- подальший розвиток бібліотечної та музейної справи, мистецької освіти;

- підтримку діяльності організацій у сфері культури та мистецтва, творчих колективів та спілок;

- естетичне виховання громадян, насамперед дітей та юнацтва;

- залучення до сфери культури інвестицій;

- створення креативного простору у сфері культури та забезпечення соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади;

- модернізацію та зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури ТГ.

- створення сучасного конкурентоспроможного культурного продукту для задоволення культурницьких потреб громадян;

- популяризацію пам'яток місцевого значення, як об'єктів культурної спадщини;

Реалізація Програми надасть додаткові стимули для активізації розвитку культури і туризму Жмеринщини, стане підґрунтям для подальшого розвитку

існуючого творчого потенціалу Жмеринської міської ТГ та туристичної інфраструктури.

Висновки до розділу 4

Четвертий розділ присвячено аналізу управління туристично-рекреаційною діяльністю у Жмеринській територіальній громаді, з акцентом на фінансування, наявні проблеми та перспективи.

Зазначено, що ефективне управління туристичною сферою вимагає залучення ресурсів із різних джерел: бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, приватних інвестицій, грантів і державно-приватного партнерства. Хоча формування політики здебільшого здійснюється на національному й регіональному рівнях, основна відповідальність за реалізацію проєктів лежить на місцевих структурах. У Жмеринській ТГ основним джерелом фінансування є місцевий бюджет, а також спонсорські внески та гранти. Прикладом ефективної реалізації стала "Програма розвитку культури і туризму на 2021–2023 роки", що охоплює підтримку бібліотек, музеїв, культурних заходів та охорону спадщини.

У рамках розділу проведено SWOT-аналіз. Серед сильних сторін громади: значні природні ресурси (ліси, річки, заповідники), історико-культурна спадщина (вокзал, храми, музеї), розвинена інфраструктура (парки, клуби, готелі, ресторани), унікальні туристичні об'єкти (равликова ферма, пасіка), а також наявність стратегічної програми розвитку. До слабких сторін віднесено незатверджений статус парків, нестачу постійної музейної експозиції, застарілі культурні заклади, нестачу фахівців, низький рівень культурної активності населення та відсутність громадського транспорту.

Серед перспектив розвитку – екологічний і агротуризм, нові туристичні маршрути, залучення інвестицій і грантів, цифровізація, партнерство з туроператорами, бренд громади та подієвий туризм. Загрозами залишаються воєнний стан, економічна нестабільність, конкуренція, зниження якості послуг, ризик втрати автентичності й регуляторні бар'єри.

Результати PEST-аналізу підтвердили вплив політичних (військовий стан, місцеві програми), економічних (доходи, інвестиції), соціальних (демографія, активність населення) і технологічних (низький рівень інновацій, цифрова відсталість) чинників.

Попри виклики, реалізація Програми розвитку культури і туризму, що орієнтована на створення культурного простору, розвиток кадрів і креативних індустрій, гендерну рівність і постійний моніторинг ефективності, стане потужним імпульсом для підвищення туристичної привабливості Жмеринської громади та її соціально-економічного зростання.

ВИСНОВКИ

Жмеринська міська територіальна громада, попри її нещодавнє створення та неповний розвиток усіх туристично-рекреаційних галузей, має значний потенціал для подальшого зростання. За умови системної підтримки з боку місцевої влади та активної участі громади, туристично-рекреаційна сфера може стати суттєвим каталізатором економічного розвитку та покращення якості життя мешканців, перетворивши громаду на помітний туристичний напрямок на загальнодержавному рівні.

Для всебічного аналізу сучасного стану туристично-рекреаційного комплексу Жмеринської міської територіальної громади, були отримані наступні результати.

1. Туристично-рекреаційна сфера у суспільно географічних дослідженнях описується як комплекс галузей, пов'язаних з відпочинком, розвагами та подорожами, включаючи транспорт, готельно-ресторанний бізнес, культурно-розважальні заклади та інші супутні послуги. Цей сектор має значний вплив на економіку регіону, сприяючи збільшенню зайнятості та доходів населення.

2. Для успішного управління туристично рекреаційним комплексом було запропоновано використовувати комплексний підхід. Цей підхід включає проведення рекламних кампаній, стимулювання попиту, впровадження іміджевої політики, використання сучасних комунікаційних середовищ та максимальне використання туристичних ресурсів регіону. Крім того, наголошується на необхідності злагодженої діяльності підприємств та вдосконаленні інфраструктури для ефективного функціонування комплексу. Законодавство відіграє ключову роль у регулюванні галузі, забезпечуючи її сталий розвиток та безпеку для туристів.

3. Основними чинниками, які сприяють розвитку туристично-рекреаційного комплексу, є природні, історико-культурні та соціально-економічні передумови, які взаємопов'язані та впливають на потенційну привабливість регіону для туристів. Жмеринська ТГ має вагомі передумови природного, культурно-

історичного й соціально-економічного характеру для активного розвитку рекреаційно-туристичного комплексу, попри наявні демографічні виклики.

4. Аналіз особливостей рекреаційно туристичного комплексу громади показав, що Жмеринська ТГ має різноманітні ресурси. Серед них виділяються природно-географічні (водні та лісові об'єкти), природно-антропогенні (заповідники, пам'ятки природи, заказники), суспільно-історичні (історико-культурні та біосоціальні об'єкти) та соціально-економічні ресурси (транспортні підприємства, медичні та культурно-розважальні заклади, спортивні та туристичні клуби, заклади розміщення). Для візуалізації та подальшого планування була розроблена інтерактивна карта «Туристично-рекреаційних об'єктів Жмеринської ТГ», а також карта «Транспортна доступність громади». Щодо фінансової складової управління туристично-рекреаційною діяльністю, було зазначено, що ефективне фінансування та розвиток цього сектору вимагають детального та збалансованого планування. Це пов'язано з тим, що збільшення туристичного потоку може призвести до негативних наслідків, таких як підвищення цін та екологічні проблеми. Для вирішення фінансових питань у цій галузі запропоновано базуватися на системному підході, що включає раціональне використання ресурсів, розвиток інфраструктури та підтримку внутрішнього туризму.

5. Були виокремлені основні проблеми та перспективи розвитку туристично-рекреаційної діяльності. До числа проблем віднесено значний ступінь зношеності основних фондів закладів культури та недостатнє використання інноваційних можливостей; низький рівень знань у сфері культурного маркетингу, менеджменту, фандрайзингу та стратегічного планування; а також обмежену культурно-соціальну активність мешканців громади. Для вирішення цих проблем у громаді була розроблена «Програма розвитку культури і туризму у Жмеринській міській територіальній громаді на 2021-2023 роки». Ця програма спрямована на формування Жмеринської ТГ як області з розвиненою культурною інфраструктурою та активним культурно-мистецьким життям.

Реалізація цієї Програми, через цілеспрямовані інвестиції в інфраструктуру, підвищення якості послуг та посилення маркетингової стратегії, сприятиме подальшому розвитку культури і мистецтв, збереженню культурної спадщини та забезпечить створення конкурентоспроможного культурного продукту. Це, в свою чергу, матиме позитивний вплив на соціально-економічний розвиток громади та її туристичну привабливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алієва А. Ю. Організаційно-економічні засади сталого розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні: дис. ... канд. екон. наук. 08.00.03. Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк Національний університет водного господарства та природокористування. Рівне, 2021. 225 с.
2. Антонюк О. М. Сторінки з історії Жмеринської землі: історичний альманах. / О. М. Антонюк – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. – 423 с.
3. Баєва О.В. Організаційно-економічні засади управління туристично рекреаційними комплексами, 2008. С.14-16.
4. Бінківський М. І., Овчарук М. М., Райчук М. М. На перехресті шляхів і доль. Жмеринка і жмеринчани. – К.: «ЕксОб», 2002. – 286 с.
5. ВВРУ, 2019, № 51, стор. 82
6. Все про туризм. Туристична бібліотека. [Електронний ресурс] https://tourlib.net/statti_ukr/davydjuk3.htm.
7. Громада міста Жмеринка. Витоки і традиції /Краєзнавче видання. Виконавчий комітет Жмеринської міської ради Вінницької області, 2013 р. – 152 с.
8. Джаман В., Джаман Я., Заячук М. Екскурсійні маршрути по туристичних об'єктах польської громади в Чернівцях. Bukowina: Wspolne dziedzictwo kulturowe i jezlkowe / Redakcja: H. Krasowska, M. Pokrzynska, E. Wroblewska-Trochimiuk. Warszawa – Zielona Cora – Pila : Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2020. С. 359–370.
9. Джаман В.О. Природно-ресурсні можливості території як чинник формування та розвитку розселення населення : конспект лекції. Чернівці : Рута, 2005. 28 с.
10. Джаман Я., Джаман В. Туристичні об'єкти і розробка Вірменського етнографічного екскурсійного маршруту поліетнічними Чернівцями. Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Географія. 2022. Вип. 838. С. 61–71.

11. Джаман Я.В. Сучасні тенденції розвитку туризму в місті Чернівцях. Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. 2019. Т. 24, вип. 2. С. 80–95.
12. Досвід формування та реалізації стратегії розвитку Закарпатської області до 2015 року за участю громади / С. Слава, В. Гоблик, М. Попадинець, О. Лукша, О. Станкевич, Л. Грицак; за ред.. С. С. Слави, В. В. Гоблика, М. А. Попадинець. – К.: «К.І.С.», 2010. – 144 с.
13. Дубовікова О. Система фінансування курортно-рекреаційного комплексу / О. Дубовікова // Економіка Криму. – 2009. – № 28. – С. 36–39.
14. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 року №324/95 // Відомості ВР. – 1995. - №31 – С. 241-254.
15. Іванунік В.О., Явкін В.Г. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій : Навч. Посіб. / Іванунік В. О., Явкін В. Г. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 248 с.
16. Інформаційно-довідковий портал GROMADA.INFO. [Електронний ресурс]. - <https://gromada.info/>
17. Кизима В. Розвиток // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — С. 555. — 742 с.
18. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник / Кифяк В.Ф. Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. – 343 с
19. Кілінська К. Й. Рекреаційно-туристична різноманітність Чернівецької області: сучасний стан, оцінка та перспективи : монографія / Клавдія Кілінська, Тетяна Скутар. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 284 с.
20. Кілінська К. Й., Лісовська А. Г. Рекреаційне природокуристування на території Карпато-Подільського регіону України : навч.-метод. Посібник / К. Й. Кілінська, А. Г. Лісовська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. -288 с.

21. Костащук В.І. Транспортно-географічне положення рекреаційно-туристичних центрів як чинник розвитку туризму в регіоні (на прикладі Чернівецької області). Науковий вісник Чернівецького університету. 2022. Т. 839 : Географія. С. 58-68.
22. Нездоймінов С. Г. Формування кластерної стратегії розвитку підприємництва в регіональному туристично-рекреаційному комплексі. Економічні інновації: Формування економічних стратегій розвитку підприємства, регіону, держави: збірник наукових праць. Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2009. Вип. 38. С. 134–143.
23. Немець, Л. М., Сегіда, К. Ю., & Моштакова, Н. В. (2009). Соціально-демографічні та історико-культурні фактори розвитку туризму.
24. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. [Електронний ресурс]. - <https://zakon.rada.gov.ua>.
25. Офіційний сайт «Децентралізація». [Електронний ресурс]. - <https://decentralization.gov.ua/>
26. Офіційний сайт жмеринської міської ради. [Електронний ресурс]. - <https://zhmerinka-adm.gov.ua/>.
27. Офіційний сайт Жмеринської районної ради. [Електронний ресурс]. - <https://zhmrada.gov.ua/>
28. Прус, Д. (2014). РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ. Студентський науковий вісник.—Випуск № 34.—2014.—198 с., 143.
29. Рекреаційні комплекси світу навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. [Електронний ресурс]. - <http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/racs3.pdf>.
30. Рекреаційні ресурси України: сучасний стан і перспективи освоєння. [Електронний ресурс]. - https://pidru4niki.com/16011013/ekologiya/rekreatsiyni_resursi_ukrayini_suchasniy_stan_perspektivi_osvoyennya

31. Роїк О. Р., Копичинська М. Ю. Дослідження привабливості туристично-рекреаційного комплексу на прикладі курорту Трускавець. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2021. № 4(121). С. 36–42.
32. Сайт новин Жмеринської територіальної громади. [Електронний ресурс]. - <https://zhmerynka.city>.
33. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія [текст] : навч. посіб. / Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
34. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник / Сокол Т.Г., Орлов В.Ф. – К.: Грамота, 2006. – 263 с.
35. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
36. Федорченко В. К. Теоретичні і методологічні засади підготовки фахівців для сфери туризму : монографія / В. К. Федорченко ; [за ред. Н. Г. Ничколо]. – К. : Слово, 2004. – 472 с. 5. Школа І. М. Менеджмент туризму / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Книги ХХІ ст., 2011. – 464 с.
37. Шпак, Л. О. (2013). Науково-методичні засади економічного регулювання розвитку регіонального туристично-рекреаційного комплексу. Агросвіт, (22), 40-45.
38. Щепанський Е. Організаційний механізм інвестування туристично-рекреаційного комплексу регіону. Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць. 2010. Вип. 1(4).
39. Яцентюк Ю. В. Екомережа як антропогенна парагенетична ландшафтна система (на прикладі Вінницької області) // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Географія. 2014. Вип. 26. – С. 17–24.

ДОДАТКИ

Додаток А

Назва населеного пункту	Перша згадка про населений пункт	Історичні дані
Кармалюкове	XVI ст.	У 1540 році було засноване село, яке потім зазнало 5 нападів кримських татар. Останній напад у 1567 році найбільше постраждав Головчинці в Барському старостві. Від 1659 року Головчинці перебували у власності гетьмана України Івана Виговського. З 16 липня 1941 року по 24 березня 1944 року село перебувало під окупацією німців. Село перейменували на Кармалюкове за постановою Президії Верховної Ради УРСР від 15 жовтня 1955 року. У цій же постанові було оголошено про відкриття пам'ятника та музею Кармалюка у селі.
Лисогірка	XIII ст.	До XV століття Лисогірка належала до території, що належала боярам, а у 1616 році була володінням Лисогірських. У XVIII столітті село входило до складу Горбовецького староства. У 1751 році у Лисогірці було зведено храм Різдва Богородиці, який був капітально відремонтований у 1853 році.
Почапинці	XIV ст.	У першій половині XVIII століття село Почапинці перебувало у власності Богатка. Протягом півстоліття воно потрапило до власності графині Петронелії Струтинської, яка була католичкою. У селі знаходилася православна церква, а також однокласне церковно-приходське училище, яке було засноване у 1879 році. У центрі села знаходиться братська могила, де поховано 36 воїнів, які загинули в ході Великої Вітчизняної війни.
Сьомаки	XIV ст.	Згідно з народними повір'ями, в минулому тут проживала родина, яка складалася з семи синів, і через це село отримало назву Сьомаки. Територія села належала різним власникам, зокрема графові Потоцькому, Карлу фон Мекку та князю Горчакову. У 1763 році було зведено храм Святого Покрови, який було споруджено за кошти місцевих парафіян на місці попередньої церкви, що згоріла. Сьомаки були частиною Браїлівської волості Вінницького повіту.
Володимирівка	XIX ст.	Москалівка була заснована солдатом "москалем". У 1905 році Москалівка була віднесена до передмість Браїлова. У 17 липня 1941 року нацисти окупували село, а вже 22 березня 1944 року його було звільнено. Нині село має нову назву - Володимирівка.
Зоринці	XIX ст.	Віковічні ліси колись покривали територію, де розташоване село. Перші поселенці з'явилися тут на початку 19 століття і були кріпаками, які втекли з навколишніх сіл. За легендою, під час нападу татар на цій місцевості загинуло значна кількість людей. Назву річці - Згар - було дано на честь згарища, що залишилося на місці колишнього лісу.
Лопатинці	XIX ст.	На початку XIX ст. століття населений пункт, що тепер відомий як село Лопатинці, мав назву Слобода і головним чином населявся розкольникми. У 1820 році власником землі став Лопатинський, який віддав своє ім'я селу. У селі була православна церква та єдина церковно-приходська школа, яка була відкрита у 1879 році. 15 липня 1941 року село було

		окуповано нацистськими військами, а 23 березня 1944 року було звільнено.
Подільське	XIX ст.	У 1905 році село Михайлівка було власністю князя В. С. Мещерського, але пізніше його перейменували на Подільське. У липні 1941 року нацисти окупували село Михайлівка, але в березні 1944 року воно було звільнене радянськими військами.
Слобода-Носковецька	XIX ст.	У 1864 році належне до Носковецької волості село Слобода-Носковецька. У початку XX століття село належало Е. І. Добровольському, але тепер воно має інших власників. В Слободі-Носковецькій була православна церква та церковно-приходська школа. Андрій Дмитрович Гудима, письменник, народився у цьому селі 19 липня 1937 року.
Тартак	XIX ст.	Село Тартак має старовинне походження, археологічні знахідки на його території свідчать про наявність поховань з часів мідного періоду. Ці знахідки надають можливість вивчити культуру, історію, територіальне розподіл племен в той період. У 1905 році Тартак був власністю П. і К. Раллі, а також мав діючу церковно-приходську школу.
Рів	XV ст	Це поселення належить до черняхівської культури та було засноване у 3-4 столітті нашої ери поруч зі стародавнім Межиривом, розташованим між річками Рів та Думка. У 1941 році, 16 липня, село було захоплене німецько-фашистськими загарбниками, а у 1943 році, 23 березня, воно було звільнене.
Біликівці	XV ст.	Біликівці – одне з найдавніших сіл Поділля, де знаходилася приходська школа, побудована замість попередньої, що згоріла у 1806 році і присвячена святому великомученику Дмитру. У 1867 році до церкви була додана дерев'яна дзвіниця. У 16 липня 1941 році село було захоплене німецькими військами, а 23 березня 1944 року звільнено.
Коростівці	XV ст.	Згідно з розповідями місцевих жителів, назва села Хворостівці походить від першої хати, яку збудували з хворосту посеред лісу. Архівні дані свідчать про те, що село Коростівці було засноване місцевими власниками. У минулому, на село нападали татари. У 1844 році Коростівці були приписані до Межирівської парафії, а в 1891 році була відкрита церковно-приходська школа. 16 липня 1941 року німці окупували Коростівці, але 20 березня 1944 року село було визволено частинами Червоної Армії.
Мала Жмеринка	XV ст.	Згідно з розповіддю, село було засноване як засильний хутір у лісі біля схилу головного вододілу Подільської височини та було притокою річки Мурафи. У 1731 році був збудований парафіяльний храм на честь святої великомучениці Параскеви, який мав три куполи у вигляді корабля та був споруджений з дубового дерева. Власницею маєтку Жмеринка-Мала була Марія Дерсєвіль у 1856 році. Від 1869 року церковно-приходська школа діяла при храмі. 17 липня 1941 року село було окуповане німецько-фашистськими загарбниками, а 19 березня 1944 року було визволене.
Браїлів	XVI ст.	Браїлів - це містечко, розташоване у Жмеринському районі Вінницької області, що знаходиться на березі річки Рів, за 40 км від обласного центру. У документах з 15 століття вперше згадується як укріплення на мисі, де річечка Брага впадає в Рів. У середині 17 століття Браїлів став сотенним містечком Брацлавського полку в період Визвольної війни українського народу. У 1740 році Ф. Потоцький заснував костел і монастир тринітаріїв, а в 1768 році було завершено будівництво

		ансамблю Троїцького монастиря. Після повстання 1831 року, монастир був перетворений на Свято-Троїцький православний. Під час Другої світової війни, він опинився в зоні окупації Румунії, в Трансїстрії, але в 1942 році монастир був відкритий, як і багато інших храмів і монастирів на той час.
Курилівці	XVI ст	У 1564 році, Курилівці входили до складу Барського староства. Проте, згідно з даними люстрації 1570 року, село було спустошене татарами. У 1762 році, Курилівці вже були частиною Копайгородського староства. Церква в селі була заснована 19 липня 1814 року, але її дерев'яна конструкція була перебудована у 1869 році, оскільки вона не мала кам'яного фундаменту. Нова церква отримала міцний фундамент, на який були поставлені дубові масивні підвалини (маурлати). Зараз, ця церква стоїть вже 143 роки, не зазнаючи руйнування.
Жуківці	XVI ст.	За писемними джерелами, Жуківці були засновані у XVI столітті. У 1886-1887 роках селяни намагалися захопити землю, яка належала поміщиці. У селі також функціонували старообрядна церква та школа грамоти.
Майдан-Головчинський	XVI ст.	Село Майдан Головчинецький належало Олександрю Добренандару у 1905 році, а у 1926 році це село стало частиною головчинецької сільської ради пізніше 15 липня 1941 року майдан головчинецький був окупований німецькими військами а 23 березня 1944 року відновлено контроль над ним радянською армією
Межирів	XVI ст.	Межирів став значним населеним пунктом до кінця XVI ст. століття. У 1612 році поселення було зруйновано татарами. У 1659 році Межирів разом з Барським староством було передано в довічне володіння козацькому гетьману Івану Виговському. У XVII столітті був збудований костел, а в другій половині XIX століття – церква і двоповерхова синагога. До побудови храму в Межиріві існувала дерев'яна п'ятикупольна Св. Успенська церква, яка була покрита гонтою і споруджена в 1744 році. Окремо від церкви в 1773 році на кошти парафіян була зведена кам'яна дзвіниця. У 1941 році Межирів був захоплений нацистами 16 липня, а 26 березня 1944 року був звільнений.
Петрані	XVI ст.	Згідно з архівними даними, у 1550 році родина Петрановських, отримала дозвіл на заселення урочища "Роменна", що призвело до заснування села Петрановці. Під час визвольної війни 1648 - 1654 років жителі села підтримали козаків. У липні 1941 року нацисти окупували село, але вже в березні 1944 року радянські війська звільнили його.
Дубова	XVII ст.	У селі, яке було засноване у XVI столітті, трапився набіг, під час якого його було спалено татарами. Село раніше входило до складу Багринівської волості Літинського повіту. У 1941 році, 16 липня, село було окуповано фашистами і включене до Літинського Гебітскомісаріату. Однак 23 березня 1944 року село було звільнене від гітлерівців.
Леляки	XVII ст.	В 1859 році, 12 лютого за № 17 в Подільській Цивільній Палаті, рідні брати і сестри продали село Леляки поміщику Дембицькому за певну суму грошей. Пізніше, у 1930 році, у селі було засновано колгосп ім. Восьмого березня. Ті, хто відмовлялися вступати до колгоспу, були виселені в невідомому напрямку. 17 липня 1941 року село було захоплено німецькими військами. Згідно з паспортом історії та пам'яток культури, під час Другої світової війни загинуло 168 місцевих

		жителів села Леляки. 9 травня 1979 року у селі було встановлено пам'ятник загиблим воїнам.
Сідава	XVII ст.	Село було засновано наприкінці XVII століття і за демографічними даними є відносно молодим. Раніше воно було заселене від сусіднього села Жуківці. Поміщиця села Потоків - графиня Потоцька, колись володіла ним. У минулому церква знаходилася біля водозабірної вежі. Проте, вона була зруйнована у 1935 році, коли в Україні масово знищувались храми.
Василівка	XVIII ст.	У 1756 році була побудована дерев'яна церква, яка отримала назву на честь святого архістратиґа Михайла. Оригінально церква мала три куполи, проте у 1875 році її перебудували, зробивши однокупольною. У 1923 році село Василівка входило до складу Новоселицької сільської ради.
Мартинівка	XVIII ст.	Старовинне поселення поблизу Мартинівки розташоване в урочищі «Стежки» за два кілометри на північ від села. За паспортом історії та культури УРСР воно належить до пізньої бронзи і датується періодом від XIII до X століть до нашої ери. Згідно з М. Грушевським, у XVIII ст. столітті Мартинівка була частиною Барського староства. У XIX ст. столітті тут існувала дерев'яна Різдво-Богородична церква, яка протрималась до початку XX ст століття. У 1861 році було відкрито школу, але вже у 1864 році вона була перетворена на однокласне училище під управлінням міністерства. У 1925 році Мартинівка стала частиною Межирівської сільради. 16 липня 1941 року населений пункт був окупований німецькою армією, а 23 березня 1944 року відновлено контроль над ним.
Людавка	XVIII ст.	Згідно з розповідями, село почало населятись з глибокого ярка на північ від центру села, за ставом, у маловідомому куточку біля оточуючого лісу. У 1781 році, завдяки старанням парафіян, було збудовано храм на честь великомученика Дмитрія Солунського. 17 липня 1941 року, село Людавка було окуповане німецькими військами.
Новоселиця	XVIII ст.	Граф Потоцький був першим власником. До 1870 року існував храм, що присвячений Пресвятій Богородиці, його зведено було у 1748 році. В 1895 році була відкрита церковно-приходська школа. Серед видатних людей, народжених у Новоселиці, була Софія Тобілевич, яка пізніше стала дружиною Івана Карпенка-Карого. Під час Німецько-радянської війни село було окуповане без бойових дій.
Щучинці	XVIII ст.	Село отримало свою назву на честь власника Щучинського. Згідно з архівними документами, стара дерев'яна церква була збудована у 1748 році, а на її місці у 1878 році парафіяни зібрали кошти та збудували новий дерев'яний храм на честь Успіння Божої Матері. Село було окуповане німцями 18 липня 1941 року, але було звільнене 18 березня 1944 року

Додаток Б

Рис. 2.1 Перші згадки про населені пункти Жмеринської громади

Додаток В

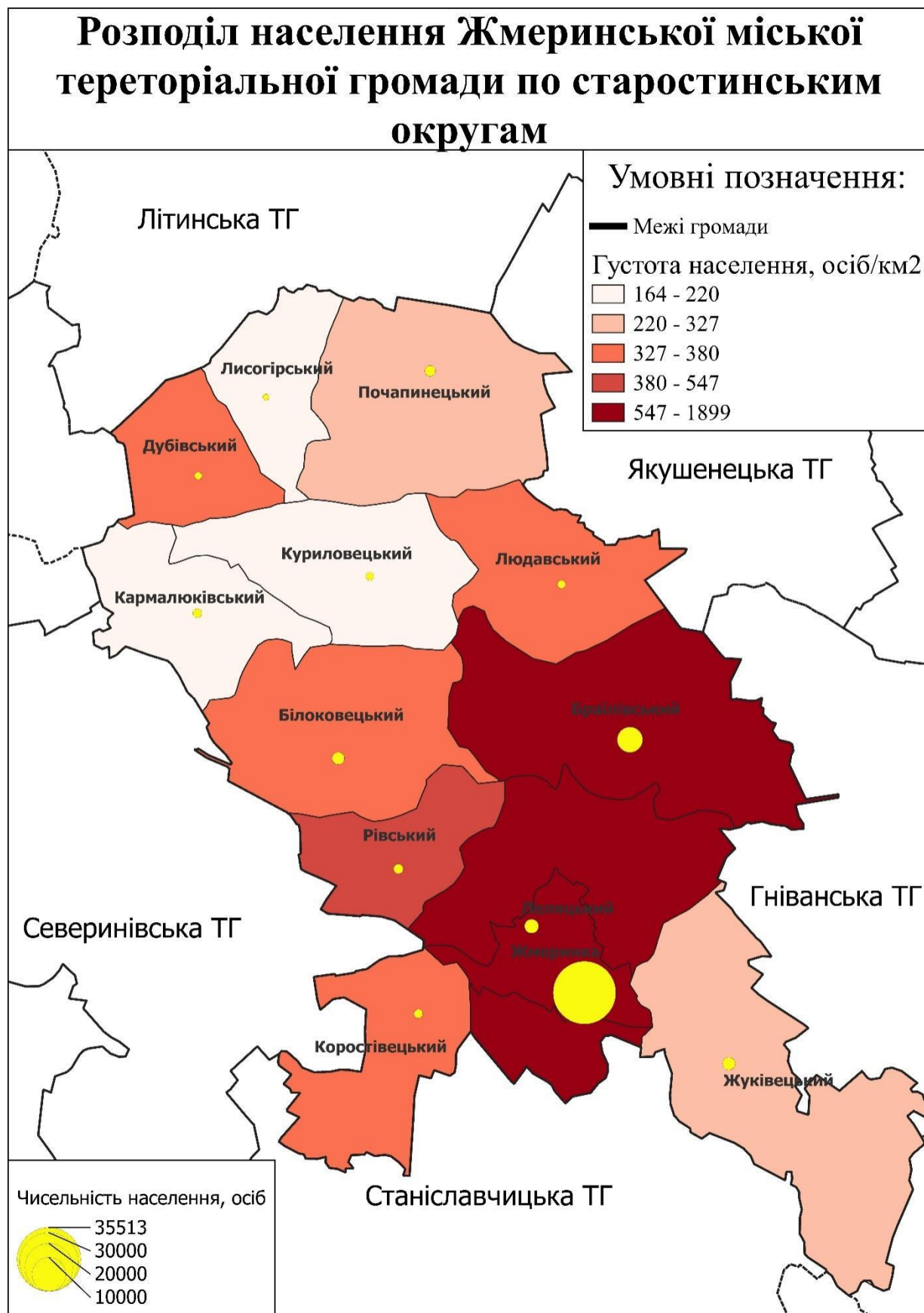

Рис. 2.2 Розподіл населення Жмеринської громади по старостинським округам

Додаток Г

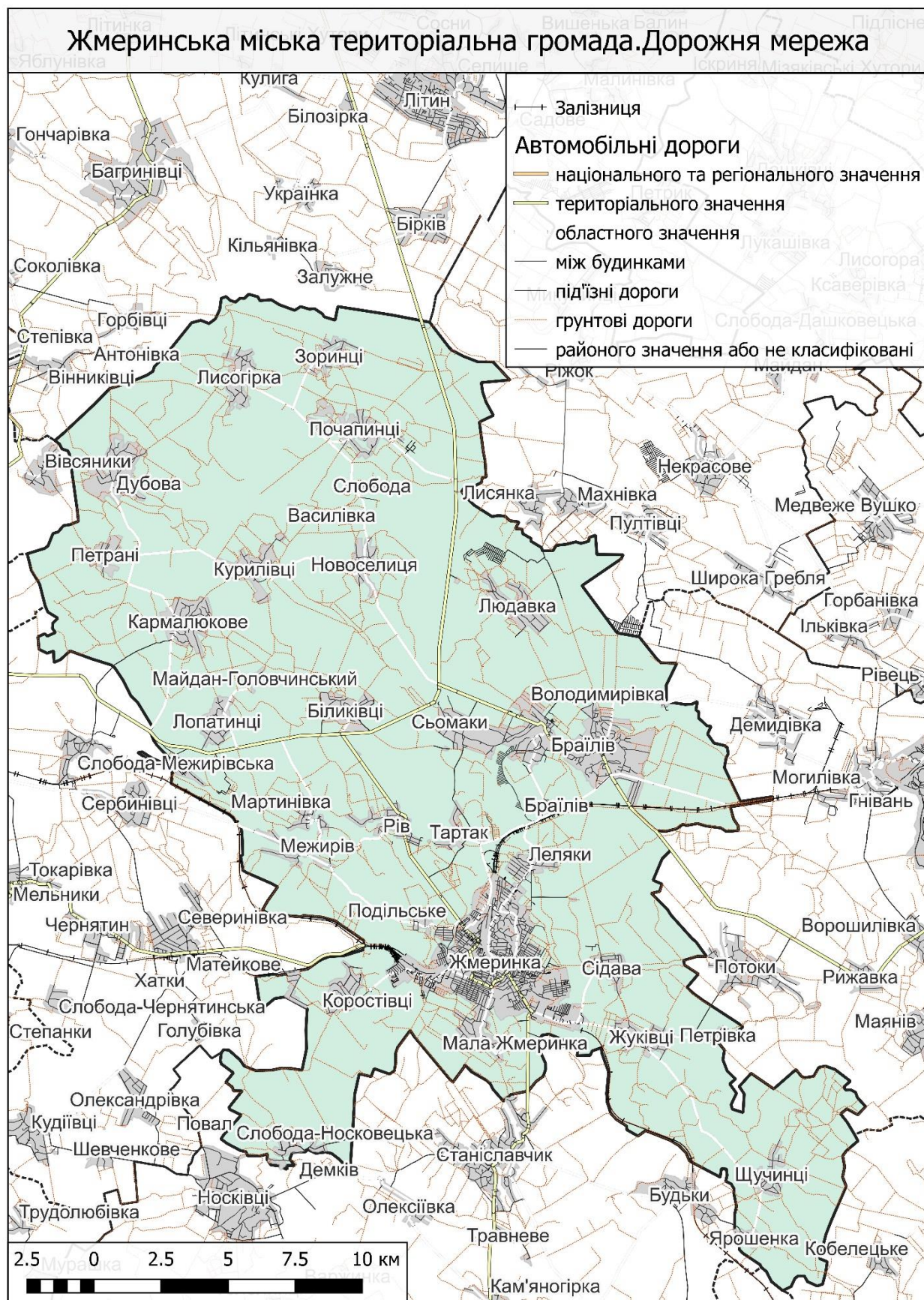

Рис. 3.1 Жмеринська міська територіальна громада. Дорожня мережа

Додаток Г

Пам'ятники		
Назва	Опис	Адреса
Пам'ятник начальнику локомотивного депо, Герою Радянського Союзу І. Н. Асмолову	1952	місто Жмеринка, вулиця Асмолова
Братська могила 10 тис. радянських військовополонених, розстріляних фашистами	1955	місто Жмеринка, вулиця Миколи Борецького
Братська могила 712 радянських воїнів, загиблих при звільненні міста	1956	місто Жмеринка, вулиця Київська
Пам'ятник О. С. Пушкіну	1969	місто Жмеринка, вулиця Кривоноса
Пам'ятник М. Горькому	1969	місто Жмеринка, вулиця Кривоноса
Братська могила 142 радянських воїнів, загиблих при звільненні міста	1954	місто Жмеринка, вул. Одеська, старий православний цвинтар
Пам'ятник 50 радянським воїнам-заводчанам, загиблим на фронтах Другої світової війни	1964	місто Жмеринка, вулиця Шекінська
Братська могила 248 радянських воїнів, загиблих при звільненні селища	1956	смт Браїлів, вулиця Монастирська
Пам'ятник 280 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1986	смт Браїлів, вулиця Шевченка 53
Пам'ятник 93 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1967	село Дубова, вулиця Центральна
Пам'ятник 100 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975	село Жуківці

Пам'ятник 236 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1973	село Кармалюкове
Пам'ятник Устиму Кармалюку	1965	село Кармалюкове
Пам'ятник 125 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1976	село Курилівці
Пам'ятник 326 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1969	село Леяки
Пам'ятник 99 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1971	село Людавка
Пам'ятник 78 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1988	село Мартинівка
Пам'ятник 27 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1985	село Межирів
Пам'ятник 108 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975	село Новоселиця, вулиця Шкільна
Братська могила 34 радянських воїнів, загиблих при звільненні села	1960	село Почапінці
Пам'ятник 176 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975	село Рів
Пам'ятник 15 воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1983	село Сідава, вулиця Центральна
Пам'ятник 54 воїнам—односельчанам, загиблим на фронтах Великої Вітчизняної війни	1975	село Слобода

Могила невідомого воїна, загиблого при звільненні села	1944	село Слобода-Носковецька
Пам'ятник 101 воїну- односельчанину села Щучинці та навколишніх сіл, загиблого на фронтах Великої Вітчизняної війни	1974	село Щучинці, вулиця Центральна

Бібліотеки	
Назва	Адреса
КЗ Публічна бібліотека Жмеринської міської ТГ	м. Жмеринка, вул. Павлова, 11
Бібліотека-філія	с. Жуківці, вул. Центральна, 171
Бібліотека-філія	с.Щучинці, вул. Одеська, 3
Бібліотека-філія	с.Коростівці, вул. Шевченка, 7
Бібліотека-філія	с.Тартак, вул. Вербівська, 1а
Бібліотека-філія	с. Рів, вул. Набережна, 78
Бібліотека-філія	с. Леляки, вул. Центральна, 32
Бібліотека-філія	с.Межирів, вул. Сербинівська, 60
Бібліотека-філія	с. Біликівці, вул. Кругова, 20
Бібліотека-філія	с. Мартинівка, вул. Яжука, 9а
Бібліотека-філія	с. Сьомаки, вул. Покровська, 110,
Бібліотека для дорослих-філія	сmt. Браїлів, вул. Чайковського, 3,
Бібліотека-філія	с. Дубова, вул. Незалежності, 25
Бібліотека-філія	с. Кармалюкове, вул. Центральна 3
Бібліотека-філія	с. Людавка, вул. Соборна, 59а
КЗ Жмеринська бібліотека ім. В.П. Вовкодава	м. Жмеринка, ул. Соборна, 3
Бібліотека	с. Лопатинці, в. Кармалюківська, 14а
Бібліотека для дітей	сmt. Браїлів
Бібліотека	с. Курилівці
Бібліотека	с. Лисогірка
Бібліотека	с. Зоринці, вул. Травнева, 19
Бібліотека	с. Почапинці, вул. Садова, 24

Будинки культури	
Назва	Адреса
КЗ Будинок культури ЖМР	м. Жмеринка, вул. Грушевського, 23
Будинок культури	с. Жуківці, вул. Центральна, 171
Будинок культури	с. Рів, вул. Набережна, 78
Будинок культури	с. Біликівці, вул. Кругова, 20
Будинок культури	с. Лопатинці, вул. Кармалюківська, 15
Будинок культури	смт. Браїлів, вул. Монастирська, 14,
Будинок культури	с. Дубова, вул. Незалежності, 25
Будинок культури	с. Кармалюкове, вул. Центральна 3
Будинок культури	с. Почапинці, вул. Садова, 24
Клуби	
Назва	Адреса
Клуб	с. Сідава, вул. Садова 1а
	с. Щучинці, вул. Одеська, 3
	с. Коростівці, вул. Шевченка, 7
	с. Сл-Носковецька, вул. Б. Хмельн., 15
	Подільське, в. З. Космодем'янської, 44
	с. Тартак, вул. Вербівська, 1а
	с. Сьомаки, вул. Покровська, 110,
	с. Курилівці
	с. Лисогірка
	с. Новоселиця
	с. Зоринці, вул. Травнева, 19
	с. Петрані, вул. Колгоспна, 4
	с. Межирів, вул. Сербинівська, 60
Церкви	
Назва	Адреса
<u>Храм Святого Архистратига Божого Михаїла</u>	<u>м. Жмеринка, вул. В'ячеслава Чорновола, 52</u>
<u>Храм Святої Параскевії</u>	<u>с. Курилівці</u>
<u>Храм Чесного Хреста</u>	<u>с. Слобода-Носковецька</u>
<u>Храм Святого Олександра Невського</u>	<u>м. Жмеринка, пл. Миру</u>
<u>Храм Святого Миколая</u>	<u>м. Жмеринка, пров. Миколаївський</u>

<u>Храм Святого Михайла</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Космонавтів</u>
<u>Храм Святого Пантелеймона</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Київська</u>
<u>Храм Святого Олександра</u>	<u>м. Жмеринка, пров. Долинський</u>
<u>Храм Святої Парасковії</u>	<u>с. Мала Жмеринка</u>
<u>Храм-монастир Свято-Троїцький</u>	<u>сmt. Браїлів</u>
<u>Храм Іоана Богослова</u>	<u>сmt. Браїлів</u>
<u>Храм Святого Петра і Павла</u>	<u>сmt. Браїлів</u>
<u>Храм Воздвиження Чесного Хреста</u>	<u>с. Жуківці</u>
<u>Храм Преображення</u>	<u>с. Зоринці</u>
<u>Храм Святої Покрови</u>	<u>с. Кармалюкове</u>
<u>Храм Свято-Михайлівський</u>	<u>с. Лопатинці</u>
<u>Храм Святого Дмитрія</u>	<u>с. Людавка</u>
<u>Храм Свято-Успенський</u>	<u>с. Межирів</u>
<u>Храм Свято-Покровський</u>	<u>с. Сьомаки</u>
<u>Каплиця Успіння Пресвятої Богородиці</u>	<u>с. Ярошенка</u>
<u>Церква Різдва Пресвятої Богородиці</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Миколи Борецького</u>
<u>Церква Святого Дмитрія</u>	<u>с. Дубова</u>
<u>Церква Покрови Пресвятої Богородиці</u>	<u>м. Жмеринка, пров. Львівський</u>
<u>Церква Святої Трійці</u>	<u>с. Жуківці</u>
<u>Костел Святого Олексія</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Костьольна, 2</u>
<u>Костел Святої Трійці</u>	<u>сmt. Браїлів</u>
<u>Каплиця Преображення Господнього</u>	<u>сmt. Браїлів</u>
<u>Церква християн-адвентистів сьомого дня</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Братерства</u>
<u>Будинок молитви християн Євангельської віри</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Калинова</u>
<u>Будинок молитви християн Євангельської віри</u>	<u>с. Щучинці</u>
<u>Будинок молитви євангельських християн-баптистів</u>	<u>м. Жмеринка, вул. Свободи</u>

Заклади харчування Жмеринської ТГ	Місце розташування
Ресторан "Сімейна Фазенда"	с.Леляки, вул. Центральна ,42
Ресторан "Хуторок"	м.Жмеринка, вул. Чернишевського,36
Ресторан "Світлофор"	с.м.т Браїлів, вул. Грушевського ,75
Ресторан "Едем"	с.м.т Браїлів, вул. Центральна ,276
Ресторан "Глорія"	м.Жмеринка, вул. Декабристів,38

Ресторан "Едельвейс"	м.Жмеринка, вул. Київська,141
Кафе "Поділля"	м.Жмеринка, вул. Б.Хмельницького,18
Кафе "Людмила"	м.Жмеринка, вул. Доватора,49
Кафе "Уют"	м.Жмеринка, вул. Барляєва ,3
Кафе "Камелот"	м.Жмеринка, вул. Свободи,112
Кафе "Любава"	м.Жмеринка, вул. Шекінська,58
Кафе "Пікнік"	м. Жмеринка, вул. Чернишевського,42А
Кафе "Козацька мрія"	траса Жмеринка-Вінниця
Кафе "Дубовий гай"	с.Тартак, вул. Гайдара,165
Кафе "Jak Donoldz"	м.Жмеринка, вул. Барляєва,9
Кафе "Luxor"	м.Жмеринка, вул. Шекінська,58
Кафе "Stop Expres"	м.Жмеринка, вул. Б.Хмельницького,4
Паб"Ретро-паб"	м.Жмеринка, вул. Б.Олійника,11
Піцерія "FAMILIA"	м.Жмеринка, вул. Центральна,6
Піцерія "Celentano"	м.Жмеринка, вул. Київська,2
Кав'ярня "VikA.Bo"	м.Жмеринка, вул.Центральна,1
Кав'ярня "Заварка"	м.Жмеринка, вул. Київська, 1а
Кав'ярня "Заварка"	м.Жмеринка, р-н Постройки
Кав'ярня "Заварка"	м.Жмеринка, вул. Центральна,10
Кав'ярня "Цимус"	м.Жмеринка, вул. Богдана Хмельницького 5

Додаток Д

Бюджет Жмеринської міської територіальної громади													
Аналіз фінансування установ станом на 2023 р.													
Загальний фонд													
Станом на 29.12.2023													
Код	Найменування	Уточнений план			Профінансовано		Залишки на особових рахунках які ще не розподілені	Касові видатки		Залишки коштів на реєстраційних рахунках	Зареєстровані фінансові зобов'язання	Залишки асигнувань до кінця періоду (план на період - профінансовано за період)	% виконання до плану з початку року
		Річний план	З початку року	Поточний період	За період	З початку року		За період	З початку року				
10	Управління культури і туризму Жмеринської міської ради	24739485.00	24739485.00	24739485.00	24679965.72	24679965.72	0.00	24679965.72	24679965.72	0.00	0.00	59519.28	99.76 %
0100	Державне управління	1276886.00	1276886.00	1276886.00	1275403.06	1275403.06	0.00	1275403.06	1275403.06	0.00	0.00	1482.94	99.88 %
1010160	Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, територіальних громадах	1276886.00	1276886.00	1276886.00	1275403.06	1275403.06	0.00	1275403.06	1275403.06	0.00	0.00	1482.94	99.88 %
2111	Заробітна плата	984060.00	984060.00	984060.00	983802.08	983802.08	0.00	983802.08	983802.08	0.00	0.00	257.92	99.97 %
2120	Нарахування на оплату праці	216500.00	216500.00	216500.00	216436.60	216436.60	0.00	216436.60	216436.60	0.00	0.00	63.40	99.97 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	20725.00	20725.00	20725.00	20716.50	20716.50	0.00	20716.50	20716.50	0.00	0.00	8.50	99.96 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	17366.00	17366.00	17366.00	17360.92	17360.92	0.00	17360.92	17360.92	0.00	0.00	5.08	99.97 %
2250	Видатки на відрядження	2160.00	2160.00	2160.00	2100.00	2100.00	0.00	2100.00	2100.00	0.00	0.00	60.00	97.22 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	516.00	516.00	516.00	508.00	508.00	0.00	508.00	508.00	0.00	0.00	8.00	98.45 %
2273	Оплата електроенергії	29559.00	29559.00	29559.00	28918.96	28918.96	0.00	28918.96	28918.96	0.00	0.00	640.04	97.83 %
2282	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	6000.00	6000.00	6000.00	5560.00	5560.00	0.00	5560.00	5560.00	0.00	0.00	440.00	92.67 %
1000	Освіта	9545047.00	9545047.00	9545047.00	9544406.65	9544406.65	0.00	9544406.65	9544406.65	0.00	0.00	640.35	99.99 %
1011080	Надання спеціалізованої освіти мистецькими школами	9545047.00	9545047.00	9545047.00	9544406.65	9544406.65	0.00	9544406.65	9544406.65	0.00	0.00	640.35	99.99 %
2111	Заробітна плата	7227882.00	7227882.00	7227882.00	7227881.66	7227881.66	0.00	7227881.66	7227881.66	0.00	0.00	0.34	100.00 %
2120	Нарахування на оплату праці	1514167.00	1514167.00	1514167.00	1514166.26	1514166.26	0.00	1514166.26	1514166.26	0.00	0.00	0.74	100.00 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	240875.00	240875.00	240875.00	240864.35	240864.35	0.00	240864.35	240864.35	0.00	0.00	10.65	100.00 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	247245.00	247245.00	247245.00	247218.68	247218.68	0.00	247218.68	247218.68	0.00	0.00	26.32	99.99 %
2250	Видатки на відрядження	11085.00	11085.00	11085.00	11065.00	11065.00	0.00	11065.00	11065.00	0.00	0.00	20.00	99.82 %
2271	Оплата теплопостачання	273451.00	273451.00	273451.00	273403.80	273403.80	0.00	273403.80	273403.80	0.00	0.00	47.20	99.98 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	5160.00	5160.00	5160.00	4799.40	4799.40	0.00	4799.40	4799.40	0.00	0.00	360.60	93.01 %
2273	Оплата електроенергії	24076.00	24076.00	24076.00	23901.50	23901.50	0.00	23901.50	23901.50	0.00	0.00	174.50	99.28 %

2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	1106.00	1106.00	1106.00	1106.00	1106.00	0.00	1106.00	1106.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
4000	Культура і мистецтво	13917552.00	13917552.00	13917552.00	13860156.01	13860156.01	0.00	13860156.01	13860156.01	0.00	0.00	57395.99	99.59 %
1014030	Забезпечення діяльності бібліотек	3592782.00	3592782.00	3592782.00	3565689.97	3565689.97	0.00	3565689.97	3565689.97	0.00	0.00	27092.03	99.25 %
2111	Заробітна плата	2384086.00	2384086.00	2384086.00	2384085.67	2384085.67	0.00	2384085.67	2384085.67	0.00	0.00	0.33	100.00 %
2120	Нарахування на оплату праці	552161.00	552161.00	552161.00	552160.26	552160.26	0.00	552160.26	552160.26	0.00	0.00	0.74	100.00 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	284597.00	284597.00	284597.00	284596.61	284596.61	0.00	284596.61	284596.61	0.00	0.00	0.39	100.00 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	165582.00	165582.00	165582.00	158407.56	158407.56	0.00	158407.56	158407.56	0.00	0.00	7174.44	95.67 %
2250	Видатки на відрядження	2255.00	2255.00	2255.00	2255.00	2255.00	0.00	2255.00	2255.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	3793.00	3793.00	3793.00	2920.92	2920.92	0.00	2920.92	2920.92	0.00	0.00	872.08	77.01 %
2273	Оплата електроенергії	35362.00	35362.00	35362.00	29278.44	29278.44	0.00	29278.44	29278.44	0.00	0.00	6083.56	82.80 %
2274	Оплата природного газу	127357.00	127357.00	127357.00	117004.91	117004.91	0.00	117004.91	117004.91	0.00	0.00	10352.09	91.87 %
2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	37589.00	37589.00	37589.00	34980.60	34980.60	0.00	34980.60	34980.60	0.00	0.00	2608.40	93.06 %
1014040	Забезпечення діяльності музеїв і виставок	1269199.00	1269199.00	1269199.00	1265772.78	1265772.78	0.00	1265772.78	1265772.78	0.00	0.00	3426.22	99.73 %
2111	Заробітна плата	631371.00	631371.00	631371.00	631370.14	631370.14	0.00	631370.14	631370.14	0.00	0.00	0.86	100.00 %
2120	Нарахування на оплату праці	147845.00	147845.00	147845.00	147808.73	147808.73	0.00	147808.73	147808.73	0.00	0.00	36.27	99.98 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	37211.00	37211.00	37211.00	37168.00	37168.00	0.00	37168.00	37168.00	0.00	0.00	43.00	99.88 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	216167.00	216167.00	216167.00	216032.97	216032.97	0.00	216032.97	216032.97	0.00	0.00	134.03	99.94 %
2250	Видатки на відрядження	2835.00	2835.00	2835.00	2834.90	2834.90	0.00	2834.90	2834.90	0.00	0.00	0.10	100.00 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	2058.00	2058.00	2058.00	1475.76	1475.76	0.00	1475.76	1475.76	0.00	0.00	582.24	71.71 %
2273	Оплата електроенергії	219572.00	219572.00	219572.00	216943.12	216943.12	0.00	216943.12	216943.12	0.00	0.00	2628.88	98.80 %
2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	12140.00	12140.00	12140.00	12139.16	12139.16	0.00	12139.16	12139.16	0.00	0.00	0.84	99.99 %
1014060	Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів	7700526.00	7700526.00	7700526.00	7675594.29	7675594.29	0.00	7675594.29	7675594.29	0.00	0.00	24931.71	99.68 %
2111	Заробітна плата	5243304.00	5243304.00	5243304.00	5243303.84	5243303.84	0.00	5243303.84	5243303.84	0.00	0.00	0.16	100.00 %
2120	Нарахування на оплату праці	1178580.00	1178580.00	1178580.00	1178579.11	1178579.11	0.00	1178579.11	1178579.11	0.00	0.00	0.89	100.00 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	299275.00	299275.00	299275.00	299275.00	299275.00	0.00	299275.00	299275.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	306777.00	306777.00	306777.00	305754.76	305754.76	0.00	305754.76	305754.76	0.00	0.00	1022.24	99.67 %
2250	Видатки на відрядження	9676.00	9676.00	9676.00	6809.44	6809.44	0.00	6809.44	6809.44	0.00	0.00	2866.56	70.37 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	5496.00	5496.00	5496.00	5495.76	5495.76	0.00	5495.76	5495.76	0.00	0.00	0.24	100.00 %
2273	Оплата електроенергії	188932.00	188932.00	188932.00	188930.88	188930.88	0.00	188930.88	188930.88	0.00	0.00	1.12	100.00 %
2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	468486.00	468486.00	468486.00	447445.50	447445.50	0.00	447445.50	447445.50	0.00	0.00	21040.50	95.51 %

1014081	Забезпечення діяльності інших закладів в галузі культури і мистецтва	911783.00	911783.00	911783.00	909843.88	909843.88	0.00	909843.88	909843.88	0.00	0.00	1939.12	99.79 %
2111	Заробітна плата	660200.00	660200.00	660200.00	660199.59	660199.59	0.00	660199.59	660199.59	0.00	0.00	0.41	100.00 %
2120	Нарахування на оплату праці	124454.00	124454.00	124454.00	124453.84	124453.84	0.00	124453.84	124453.84	0.00	0.00	0.16	100.00 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	50666.00	50666.00	50666.00	50666.00	50666.00	0.00	50666.00	50666.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	36003.00	36003.00	36003.00	36001.42	36001.42	0.00	36001.42	36001.42	0.00	0.00	1.58	100.00 %
2250	Видатки на відрядження	300.00	300.00	300.00	300.00	300.00	0.00	300.00	300.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	723.00	723.00	723.00	713.21	713.21	0.00	713.21	713.21	0.00	0.00	9.79	98.65 %
2273	Оплата електроенергії	39437.00	39437.00	39437.00	37509.82	37509.82	0.00	37509.82	37509.82	0.00	0.00	1927.18	95.11 %
1014082	Інші заходи в галузі культури і мистецтва	443262.00	443262.00	443262.00	443255.09	443255.09	0.00	443255.09	443255.09	0.00	0.00	6.91	100.00 %
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	269131.00	269131.00	269131.00	269124.09	269124.09	0.00	269124.09	269124.09	0.00	0.00	6.91	100.00 %
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	174131.00	174131.00	174131.00	174131.00	174131.00	0.00	174131.00	174131.00	0.00	0.00	0.00	100.00 %
ВСЬОГО:		24739485.00	24739485.00	24739485.00	24679965.72	24679965.72	0.00	24679965.72	24679965.72	0.00	0.00	59519.28	99.76 %

Додаток Е

Інформація надходжень у 2023 році до бюджету Жмеринської МТГ

КПКВК МБ	Надходження за 2023 рік, грн							
	<i>Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством **</i>					<i>Інші джерела власних надходжень бюджетних установ**</i>		
	25010100 Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	25010200 Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності	25010300 Плата за оренду майна бюджетних установ	25010400 Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	Всього по коду 25010000	25020100 Благодійні внески, гранти та дарунки	25020200 Кошти, що отримують установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів	Всього по коду 25020000
1011080 (Музична школа)	783972.7				783972.7	241093		241093
1014030 (Бібліотеки)	4855		6253.07	12315.8	23423.87	74243.89		74243.89
1014040 (Музеї)	13025				13025	217514		217514

1014060 (Будинки культури)	24054		30714		54768	8060		8060
<i>Разом</i>	825906.7		36967.07		862873.77	540910.89		540910.89